

HÁY JÁNOS

HA MAJD ÍROK, MAJD ÍROK

a télről, a nyárról,
életről, halálról,
rosszról és jóról,
istenről, gonoszról,
sok-sok okosságról,
fűről, fáról, madárról,
esőről, viharról,
holdról és napról,
patakról, folyóról,
fiúról és lányról,
egy konkrét rózsáról,
szerelmi hiányról,
egy régi barátról
és e könyvről magáról,
ha majd írok, írok.

HÁT TE KI VAGY?

Hát te ki vagy? János vagy?
Vagy János nem vagy, csak egy pap,
kinek kezében ott a csap?
Netán János vagy, aki pap?
Aki kupát kap, vagy kupán csap,
kupát is kap, kupán is csap,
mert ez olyan kupás nap.
A mindenét, ki vagyok én,
aki ilyen vígan él,
aki senkitől nem retten,
aki senkitől sem fél.
János vagyok, a mindenét,
én vagyok az, aki elébb
megkérdezte, ki vagyok én,
kinek szólhat ez a levél,
miben írják, én vagyok én,
egy öreg pap, aki kövér,
akit neveznek a nevén,
s részegen, mint a csap,
fekszik az utca kövén.

JÓT JÓL, JÓL JÓT

Aki jól főz, mindig jól főz,
aki jól ír, mindig jól ír.
Aki jól ír, nem mind jól ír,
aki jól főz, nem mind jól főz.
Jól jól, jól jól, mint az ételt,
minden verset úgy hozz létre,
és amikor hibát vétesz,
magadra fogd, ne az égre.

BÚCSÚ

Búcsúzom tőled, barátom, olvasó,
búcsúzom tőled tanulni akaró,
könyvem rágalommal illetni nem való,
élj egészségben,
élj békecsúszásban.

E hazában ennyit tudtam tenni,
oktatni, okulni s nem elmenni,
hazugok között el nem keveredni.
Megbízhatok bennem,
mert bűnt nem tettem.

Mindennek vége, ha eljön az idő,
a vég után maradni, nincs oly erő,
a fű s a fa kiszárad, és por lesz a kő,
tegyél, míg tehetsz,
míg lehet, szeress!

Alább a verseket inspiráló szövegek pontos helyét adjuk meg szereplésük sorrendjében. Valamennyi a sokkötetes *Régi magyar költők tárában* (RMKT) található.

Ha majd írok, majd írok – Esterházy Pál: Az könyvnek második része kiből vannak ezen énekek (RMKT, 12. k. 547. o.)

Hát te ki vagy – Sárospataki deák tréfás prédikációjának versbetéte (RMKT, 11. k. 227. o.)

Jól jól, jól jól – Marosi István kétsorosa (RMKT, 11. k. 512. o.)

Búcsú – Tolvay Ferenc: Be-rekesztés (RMKT, 11. k. 69. o.)

**SZÉKELYHIDI
ZSOLT**

JELENÉSEK KÖNYVE

*(részletek)**A bárány és kísérete (Jel 14,1–5)*

Ott volt bennem
az egész bárány
mozdulatlan,
emésztetlen,
a templom
mögötti hegyen,
ami a szájadlásomról
lecsurgó égig ért.
A torkom megszorult,
és szólni se tudtam,
mégis ének
tört belőlem elő.
Se dallama,
se ríme,
hangereje,
mert
férfiakról szólt,
akik nem fogtak
asszonyt,
és nőkről,
akik nem érintettek
férfiakat.
És álltak bennem
ők a bárány mellett
türelmetlen,
és vidámkodtak,
szerelmesek voltak,
és bennük
hazugság
nem kelt,
csak a szótlán szépség,
szikra energia.

Az ítélet meghirdetése (Jel 14,6–13)

Az ég szerelmére,
szeressétek
a bennem ülőt,
és örömködjetek,
mert ő a nyelv
ízlelőbimbaja,
és a fogak
harapónyomatéka.
Nyeljetek nagyokat,
mert abban
mutatkozik meg
a hozzáértés.
Aki mégis
a pénzben hisz,
és az árák tudója
lenne, hátrébb
sorolja nyelvét,
nem rág és emészt
eleget,
elromlik annak
alhasa,
és savas
kémhatásúvá
lesz a szervezete,
éjjelente
harákolni fog,
mert
az üres nedv
kikezdi

a torkát.
Aki így
emészt
magát,
az nem érti
a bennem
helyet foglalót,
és úgy hal meg,
hogy nem koplalt soha.
Pedig aki
időnként
megvonja magától
a zsíros ételt,
boldogabb lesz,
és a szénsavas,
cukrozott
italok sem
túl jók.

Az ítélet végrehajtása (Jel 14,14–20)

A saját égen fehér
felhő formálódott,
és abból
széles esőszemek
szitáltak.
És az eső nyomán
lett aratni búza
és szüretelni
szőlő, és erjedni
bor.
Nyeld le ezeket,
és emészd meg
mindet, mondta.
Alakítsd
sűrű lévé,
amit majd
megiszunk,
és örömünk
határtalan lesz.
Csészénket töltsd
újra és újra tele.

VAJSENBEEK **PÉTER**

AZ ELSŐ CSODA

Jézus nem tesz csodát a kánai menyegzőn,
mert nincs szükség rá.
Van elég bor, sőt pezsgő –
valaki még egy kis vodkát is tölt bele.

És Jézus, mint egy illedelmes vendég,
csak téblábol a szorgos asszony nép között,
de nem tud segíteni semmiben.

Leül, és egy részeg vidéki rokon javaslatára
kipróbálja, milyen a humusz ketchuppal.
Kedvesen bólogat, és mindet megeszi.

Sok tánc után hazamegy az anyjával,
visznek az ételhordóban némi maradékot.
A kedves, később elég nagy karriert
befutó fiatalemberre csak
egy ember emlékszik a menyegzőről,
de ő jó szívvel.

TISZTESSÉGES GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG

Miután Jézus rádöbbsent,
hogy az építőiparban
sok pénz és lehetőség van,
komolyabban állt hozzá
a gazdasági tevékenységek
megtervezéséhez és kivitelezéséhez.

Több, romantikusnak elképzelt,
középszerű, sőt csúnya naplemente
után a hepciás közel-keleti lányok helyett
egy tapasztalt könyvelőre fordította idejét.

Mert a könyvelő nemcsak
a számviteli és adótörvények
labirintusában nyújt útmutatást,
hanem, mint egy jó feleség,
ott áll az ember mögött, támogatja.
Az igazán jó könyvelő
még szendvicset is
készít a gyerekeknek.

De ez nem jelentette azt,
hogy Jézus ezek után csak a profitra koncentrált.
A közösséget taníttatta, és munkát adott
az elesetteknek, büntetett előéletűeknek.
Pályázatírókat szerzett,
követte a fenntartható gazdasági újításokat.

Mert Jézus tudta, hogy nem kell meghalnia a bűneinkért:
elég, ha tisztességes, fenntartható
gazdasági tevékenységet végez.

**KUSTOS
JÚLIA**

PÉNELOPÉ TOJÁSA

A volánál az ott az apám. Ma már azt se mondják az ilyenre, hogy micsoda kalandor, ma már nem erős az ilyen, hanem pont hogy számító és szívtelen – vagy csak én szeretném ezt gondolni róla. Hogy Odüsszeusznak higgyem, annak az ideje lejárt. Hogy Pénelopé kegyeit keressem, olyan isten nincs. Ez egy újfajta őszinteség: ők itt a szüleim, akik tojások közé ültettek, és riadtan rám zárták az ajtót.

Tenyere alatt a szervohajókormány. Egy benzinkút üres parkolója. Itt vagyunk. Éjszakára megtelik. Férfiak lézengenek a betonon: mint akiket a dagály köpött a partra. És itt pihennek meg.

Ha előről kezdeném, nem kezdeném, és a végét sem várom. Ez az út egy ki-nyúlt hasonlat: itt ér minket is a pihenő. Egy hete ülök egy Scania anyósülésén. Az ablakból azt figyelem, hogyan formálódik a záróvonal kígyóvá, és a vízcseppeket hogyan toloncolja egy pár gumis törölőlapát az ablak szélére. Folyók duzzadnak, folyók tűnnek el.

Mindenkinek más jut. Tudjuk. Ismerjük a szívszorító történeteket. A terápiát, ami túllendít azon, ők hogyan próbálták jobban csinálni azoknál, akik őket nevelték, a terápiák, amelyeken a következtetés egyre az, hogy a legfontosabb alak mégiscsak egy nagymama, egy távoli nőrokon. Ilyenkor röntgenschemmel belátunk a föld alá: kezünkben egy pohár langyos, bűdös dél-pesti csapvíz: egy pillanatra megkönnyeb-bülünk, amikor kimondjuk az asztal túlfelén annak a szakembernek („őrangyalom!”), hogy igen, rothadnak azok a gyökerek. Amikor az első ülésen például azt kérik, meséljek a szüleimről, két nagy fejű fiatal látok, kínosan óvott, rossz minőségű, rosszul szabott ruhában, akik a házasságukkal az osztályrendszernek akartak bemutatni. Két pattanásos huszonévest az anyjuk szoknyáján, akik addig lázadtak, amíg egy rémálomba csöppentek.

*

Hogyan lesz?, kérdezte az anyám pár perccel az után, hogy olcsó gyűrűt húztak az ujjára. Apámnak pedig már volt is egy terve.

A török határon ékszert csempészni, és felvásárolni mind az ukrán bundát. Piacról piacra járni a legjobb minőségű gyapjúfonalért, és a motringok belsejébe valahogy beleapplikálni egy-egy aranyláncot este a parkolóban. A régi barátokat összehívni az építkezésre. Az anyóssal főzteni sűrű levest. A lányokra vigyáz majd a mama. Sose félj, én mindent megadok nektek.

Nyolcvannégy van. Nem tudom, milyen a közhangulat. Talán mindenki keresi a saját kis békéjét. Én úgy képzelem, keleten már világosodik. Esküvő a városházán, fogadás a Tópartiban. A ruha otthon készült, a torta cukrászdai. Amikor nem hiszem, hogy valaha szerették egymást, előveszem a fényképeket: nászút egy balatoni kulcsosházban, ahol az istenért sem fogan meg a gyerek. Nappal a hőség, éjszaka a szűnyogok elől zárkóznak be, és recseg, recseg a seggük alatt a tábori ággyal összetolt kanapé.

És harmadnapra a férje útra kel. Egy hétre csomagol. Nincs rá garancia, hogy hazatér. Nézed a holmiját a gyerekkori szobádban, a gyerekkori szekrényedben egy felszabadított polcon – az ingjei mellett a menyasszonyi ruhád már most tökéletlen és fakó.

Van valami sejtésed arról, hogy mire tetted fel az éveid, Pénelopé?

Várni fogsz, és beleőszülsz, remélem, tudod. Kihordasz és megszülsz három gyermeket. A kertedben a nárcisz tavaszról tavaszra sokasodik – és van év, amikor a méhek dongását észre sem veszed.

A depresszió úgy fest, mint egy sötétben fénylő kőtojás. Bármeddig őrzöd és babusgatod: hideg, nehéz és sikamlós, és a gyerek csak ne játsszon veled! Gyönyörű, és legszívesebben lenyelnéd, mert akkor nem látnád tükrében az ocsmány arcodat. Ostoba vagy, Pénelopé, és értéktelen. Csak szakadna be a gyomrod, állna le a szíved! Ha lenyelnéd, gyorsabban süllyednél a víz alá, hamarabb érnél a másodikról földet.

Ez volt az első ajándék Törökországból. Jobban mondvá a második: az első eltörött. Azt se neked vette, de aztán úgy megtetszett, mikor a szennyest pakoltátok, hogy azt mondta:

*Pénelopé, ó, bölcs ésszel született, hogy a f*****
hogy ne kutattad volna elő, ami bizton a jussod?
Tűzként vizsgálják át isteni pillantásid a lelkem,
s többé, lám, a neked szánt kincs nem rejtezik el már.*

*Tétlen sorsa: sajátjéért megküzdeni nem bír.
S tétlenségnek szájszaga lengedez alkonyi égen.
Fogd hát a szerető vándornak ajándékát, s tudd:
Példátlan hűsége jelül ad neked ő sok
hasztalan 'olmikát! Polcod nyomja sok isteni kaccat!*

Szépen hasadt ketté. Egyik este minden előjel nélkül gurulni kezdett, és a parkettán ért földet. A szomszéd szobában felriadt nagymama, felriadt nagypapa és a kiságyban a kicsi és a rekamién a nagy, de Pénelopé álma édes volt, annyira valószerűtlenül édes, hogy később arra gondolt, talán ő tette. Éjfélkor üres fejjel felébredt, két kézzel megfogta a márványtojást, és ahogy az erejéből telt, a földhöz csapta. Erre gondolt, és próbálta kiolvasni a választ a lányok szeméből.

Nem kérdezhetett. A kérdés már egyfajta választ is magában hordozott. A kérdés feltétele kinyitott volna egy párhuzamos világot, ahol ő felkelt, valamit megfogott, és azzal a lendülettel földhöz is vágta. Egy világot, ahol nem érdekelték a gyerekek, a szülők, maga Odüsszeusz sem; ahol az életét egyedül ő kormányozta; ahol a megbánástól nemhogy kétségbeesett, hanem megújult a reménye, és ahol ő a férjére nem várt. Volt egy világ, ahol Pénelopé vitorlát bontott. Árgusra pórázta csatolt, a szüleine rábízta a kulcsokat, listát hagyott a közelgő befizetésekről, szakikról, határidőkről, és jó minőségű, nyugatnémet papucsában elcsámpázott a vasútállomásra. A térképen talált egy várost. Az odavezető út:

lázias izgalom. A megérkezésekor cigarettára gyújtott. Fölényes mosollyal nyugtázta, hogy lám, a papírjait senki sem kérte. Együtt szimatolta Árgussal: ilyen hát ez a züllött nyugati élet. Eltagadta terhességeit, és szűz virágáruslánynak állt a Champs-Élysées-n. Lolának hívatta magát. Estére idősebb nők ágyába kéredzkedett.

Az első tojásról a lányoknak nem volt emléküik. Tizenöt évvel később került szóba, így:
Ez nem az első. Az elsőben fehér márványfolyók voltak. A második, itt a kezekben, már éjfekete.
 Odüsszeusz rázta a fejét, mutogatott, hogy még a parketta is berepedt.

Pénelopé szülei tudták az igazat, de hallgattak, még a menyegzőn megfogadták: nem ártják magukat isteni ügyekbe.

*Nem emlékszel? Hiszen jártad a piacokat, a kikötő mellett az ócskásokat. Azt mondtad, he-
 tekbe telt, mire találtál egy ugyanolyat. Ugyanolyat, ezt mondtad,* nevetett Pénelopé eltúlzott jókedvvel, *pedig ebben nincs márványos folyó!*

Igazad csak neked lehet isteni, feleségem [...]

Mert igazad csak teneked lehet [...]

Csak néked [... . . . .]

Isteni nőm, igazad

[...] Igazad csak és kizárólag neked.

Emlékezetem, ha nem is őrzí, hogy mikor mivel szolgáltalak,

ez a száj és ez a hű szív nem tagadja el azt,

amit állít a te emlékezeted.

*

A kutyatest a kezem alatt meleg és engedékeny. A távolból figyelem, ahogyan horpaszt és a fűbe szarík. Árgus kutyát nem szabad elengedni, mert helyből képes átugrani a kerítés palánkját, és (ahogy nagyanyám mondaná) már árkon-bokron túl is van. A nyakában fojtóöv, a lánc a porban hever a nagy gesztenyefánál. Árgus kutyát nem szabad zavarni, mikor eszik, és ő egy kutya, nem egy ló, mondják, aztán nevetnek, amikor csak azért is a hátára ülök.

Az állatról tévesek az információim. Vagy legalábbis ellentmondások.

Azért csak folytassam.

Odüsszeusz szerint a horpaszát, ha megsimogatom, barátok vagyunk.

Nagyanyám „kesztyűs kézről” beszél.

Pénelopé egy darabig elszenvedi a jelenlétét, kicsi orrán ráncot vet a finnya, amikor megérzi a szagát. Amikor kifürdet a játék porából, öklendezve csippenti ki a kutyaszőrt a vízből. De ahogy az évek telnek, ő lesz a leghűségesebb barát.

Könnyek közt temeti.

Utolsó emlékem, hogy Árgus a házában alszik, feje lelóg, hiába szólongatom, a „füle botja” se mozdul. Ezt a füle botját a nagyanyám mondta, meg hogy ha nem leszek jó, mogyorógallyal veri el a „puccos kis seggemet”, majd meglátom, ha most nem hiszem.

Szerettem volna meglátni, ahogy elver. A nagyszobában volt egy fésülködőasztal, rajta szárnyas tükör: volt egy hely, ahol ha háttal megálltam, vállam felett a tükörbe néztem, három alakban is láttam magam. Szerettem volna, ha ott, előtte ver el. A tarkómat is látni szeretném, mikor a nagymama üt, amikor füle botja mögül előhúzza a mogyorógallyat, és az füttyül, füttyül, füttyül a levegőben.

Árgus halála Pénelopét rázta meg úgy igazán. Harminckilós test, de hullamerev. Három kislánnyal és a bolond anyóssal hogyan is lehetne kiszabadítani a házból? Ikerfivéréét hívja az okos eszű Pénelopé, hogy gödröt ássanak a kert végébe, riassza el Árgus vigyázó szeme a betolakodókat. Addigra már nincsenek kérők, egyedül a kitaposott ösvény emlékezteti, hogy fiatalságában milyen szép is volt.

*

Pénelopé álmaiban végtelen sok márványtojás volt: szobányi egymásra halmozott kőhideg golyó, és ő védtelenül és boldogtalanul egyre csak hajigálta azokat. Ha a harmadik lány helyett inkább lenyeled, gyomrodban talán kicsírázik, és gondoldj bele, akkor talán minden más!

A házat négyüknek építették, és a szülőknek. Van benne két fürdő, két vécé, hat szoba, két gázcsap, és délebbre a kertben egy pöce. Tavasszal a gyümölcsfákat elöntik a fullasztó virágok, és nyár végén rájuk rohad a termés. Minek kellett neked ilyen jány, fiam, akinek a kezéből kiesik a vasvella? Miért nem hoztál valaki erőstet, erőstet, mint én. Jányokat szül egyre, mert nem bírna a fiúkkal, nézz csak rá, hímez egész nap, kitartott csipkeruózsa ez.

A kertben a gyümölcsfák mellett lonc kúszik a falra. Illata szinte elszorítja a torkot, olyan édes. Augusztusban erre az illatra alszik el és ébred a család. Nyár vége van, amikor rólam már kijelentő módban lehet beszélni. Most már nem megy el, ahogy az elején mind elmentek. Nem tudni, lány leszek-e, vagy fiú. Pénelopé tiltakozik, hogy megmondják. Majd kiderül, neki mindegy. Sose mondja, de titokban fiút várt.

*

Hét évre rá egy Scania anyósülésén nézem a záróvonal kígyófonalát: tizenhét évre rá egy új őszinteség szárnyashajóján ismétlem önmagam. Ha Pénelopé a tojást választja, én most nem vagyok, cincogom hétéves kislányhangomon.

Őrangyalom, A Szakember azt mondja: Ön van, és tőlük függetlenül. Ezt jegyezze meg. Odüsszeusz pedig így felel:

*Bölcs vagy, bölcs, te külön/legkisebb/tűt ivadékom.
Nem sejtet, mi a sorsod a földön az égnek alatta!
Szárnyas lépteid emberi tisztáson ha szaladnak,
és ha tudásszomjú szemed tá-titi néz a világra,
Pénelopé, szépséges anyád arca vonása köszönhet
Vissza az arcodon, ostoba tá-titi tá-titi tá tá ---*

És még valamit arról, hogy ha tudnám, amit ő tud az idő kerekéről, ha láttam volna Akhilleusz paizsát, rögtön elcsitulna szememben a vád, és felfognám, hogy a születés ajándék. A Szakember is ilyesmiket mond, csak belátóbb. Nem erőlteti a formát.

Ekkor még apám mit sem tud arról, hogy nekiállok emlékiratainak, és tudta nélkül lemeztelenítve mutogatom a nagy bűdös Budapesten.

Göteborgnak tartunk. A kamion egy olyan békés szörnyeteg, ami bekebelez, aztán kiköp dolgokat. Svédország hideg, de képzeljem el, pálmáikat ültetnek a járdaszigetekre! Addig még fel kell szálljunk egy kompra, ott aztán egy éjszakán át az Északi-tenger hátán ringunk. Reggelire minden, minden! Terülj, terülj, asztalkám, amire csak egy kislányka vágyhat: palacsintahegyek, juharszirup gejírek, háromféle joghurt és müzlihágyók sora. Odüsszeusz

elsüllyeszt kenguruzsebében egy fehér bögrét. Este a kabinban nincs lámpaoltás, nincs takaródó, az álom amikor elnyom, akkor alszom el. Hiányzik viharos lelkű anyám, akinek a meséje mindig így fejeződik be: ...és *Árgus bánatában nem evett, nem ivott, és addig virrasztott, míg Odüsszeusz visszatérését már nem érhetette meg.*

*

Azt mondják, ha adnak, fogadd el, ha ütnek, szaladj el. De arról senki sem beszél, hogy mi a teendő, ha egyszerre csinálják a kettőt. Ha mondjuk elverik a láncon tartott kutyát, és utána friss húst tesznek elé. Ahogy arról sem esik sok szó, hogy a hülyébbek hogyan ismerjék fel a különböző tárgyakba bújtatott fegyvert. Ami tegnap még kutyakorbács volt, ma lehet mérgezett tápszer – lehet hányás miatti pofon, lehet szigorú diéta.

A tojás az tojás az tojás, mondják. A kőről nem is beszélve.

PETŐCZ ANDRÁS

I Részlet egy készülő regényből I

EGY UTAZÁS EMLÉKKÉPEI

*„A halál szobáján tompa csend ül,
hogyha rezzen, zaj kél mindenütt,
most nagy pörölye magasba lendül
és az óra üt.”*

Matthias Claudius: *A halál*
(Kosztolányi Dezső fordítása)

A TENGER UGYANOLYAN, MINT MINDIG. Pierre, az öregember nézi a hullámokat.

Egykedvűeknek, nyugodtaknak, időtleneknek tűnnek a számára.

Ahogy a parton sétál, egyfolytában csak az anyjára gondol. Arra a bizonyos utolsó képre. Ahogy beszélt az anyjával, pontosabban szólva ahogy beszélt *hozzá* néhány nappal annak halála előtt, videomessengeren.

Még mielőtt bement volna hozzá „elbúcsúzni”.

Beszélt az anyjához videomessengeren, és az anyja a videón nézett vissza őrá. Erre gondol Pierre. És arra, ahogy aztán oldalt nézett az anyja. Az ápolónőre. Aki gondozta őt.

Igen. Erre gondol Pierre, az öreg festő. Hogy ezt nem kellett volna. *Ezt sem kellett volna.* Nem kellett volna kórházban hagynia az anyját. Nem kellett volna magára hagynia ott, abban a kórházi szobában.

Valahogy ki kellett volna hozni onnan.

Sétál a parton. Kora reggel van, de már vannak néhányan, akik bemerészkednek a vízbe. A tenger nem hűl le az éjszaka, lehet benne úszni, és a bátrabbak meg is próbálják.

Csak tisztos távolból nézi mindezt, könnyű tornacipő van rajta, a száraz homokban lépked, nem akarja eláztatni a lábát.

Alig van valaki a parton.

Talán ennek köszönhető, hogy egy fiatal nő, huszonéves lehet, ledobja a bikinijét, és meztelenül gázol a hullámok közé. Pierre, az öreg festő távolról nézi a fiatal nő fenekét, ahogy a hullámok birtokba veszik azt, és a melleit, ahogy elmerül a habokban. Szép. Gyönyörű látvány. Nyilván ő is tudja mindezt. Mármint a fiatal nő. Aki egy pillanatra Pierre felé néz, bizonyára érzi, hogy bámulja őt a férfi. És valószínűleg csak mosolyog mindezekon.

Pierre ekkor is az anyjára gondol.

Arra, hogy az anyja is lehetett valaha ennyire szép, valamikor.

Persze hogy lehetett. *Volt.* Nem is ez a fontos, gondolja Pierre.

Az anyja tekintete a fontos. Ahogy akkor, ott, a kórházi ágyon oldalt nézett. Oldalt, az ápolónőre, aki tartotta neki a telefont. És Pierre látta az anyja szemén, hogy fél.

Igen, ez a fontos, mondja magában Pierre.

Hogy akkor nem segített az anyjának. Nem segített, mert nem tudott neki segíteni. *Men-tegeti magát* Pierre, az öreg festő. Mert akkor így érezte. Hogy nem tud neki segíteni.

Most meg arra gondol, hogy magára hagyta az anyját.

Ott hagyta egy kórházi ágyon. Idegenekre bízta, hogy idegenek ápolják, etessék, tegyék tisztába. Hagyta, hogy reménytelennek lássson mindent. És *hogy vesztes legyen.*

Pierre, az öreg festő a homokos parton sétál. És arra gondol, hogy *ő nem.*

Ő nem így szeretné. Hogy ő másképpen szeretné.

Az anyja a kórházi ágyon feküdt. Látogatási tilalom volt, nem lehetett bemenni hozzá. A pandémia miatt.

Az ápolónő azt mondta Pierre-nek, hívja videomessengeren. És akkor ő majd odatartja a telefont az anyjához. Hogy Pierre majd így beszélhet az anyjával. És így az anyja is látja őt, a fiát.

Így is volt.

– Szia, Anya – mondta akkor Pierre az anyjának. – Szia, Anya, puszillak. Sokat gondolok rád. És minden rendben lesz. Hidd el.

És azt is mondta:

– Vigyázz magadra, Anya. Arra kérlek, hogy vigyázz magadra.

Az öreg festő, Pierre mindezt azóta is szégyelli. Ezt az ostobaságot. Azt mondani egy magatehetetlen embernek, aki valami ócska kórházi ágyon fekszik kiszolgáltatottan, hogy vigyázzon magára.

Arra gondol, hogy neki kellett volna az anyjára vigyáznia.

Ez lett volna a legkevesebb.

És ő nem vigyázott rá. Sőt, hagyta, hogy ott legyen, ott maradjon az anyja azon a kórházi ágyon. Hogy ott maradjon, egyedül. Idegenekre bízva.

És Pierre most arra gondol, hogy ő nem így akarja. Hogy másképpen szeretné befejezni.

Talán ezért is van itt, a tengerparton.

Vagy talán nem csak ezért.

Mindenesetre a hullámok között eltűnni, valami hullámsírba bekerülni, azért az egy jó megoldás. Hogy ne legyen idegeneknek kiszolgáltatva. Hogy ne kelljen hónapokat feküdni valamiféle kórházi ágyon. Hogy ne legyen semmi ilyesmi.

Az anyja tekintetét nem tudja elfelejteni. Ahogy rá nézett, és aztán ahogy félrenézett, oldalt, az ápolónőre.

Igen, gondolja újra Pierre. Látszott rajta, az anyján, hogy fél.

Hogy nem tudja, hogyan is kellene *viselkednie*.

Pierre, az öreg festő a parton sétál. *Valamiféle megoldásra volna szükség*, ezt gondolja. Mert mindezt rosszul rendezte el a Jóisten. A távozás nagyon furá. Kínos. Mindenki számára az.

Kínos a család számára, a hozzátartozók számára. És kínos annak is, akinek el kell mennie.

Valahogy jó lenne mindezt békésen megoldani.

Belezuhanni a tengerbe, például. A hullámok közé. És nem is tudni arról, hogy most vége. Valahogy előbb kikapcsolni, mint hogy eljön a vég. Valahogy korábban kilépni a valóságból, mintsem hogy a test elveszíti önnön életjeleit.

Persze minden körülmény között vereség ez az egész. Az elmenetel. Az, hogy az akaratunk ellenére el kell mennünk.

Pierre a parton sétál.

A fiatal nő most jön ki a vízből. Meztelen. Nem zavarja, hogy nézi őt a férfi, az öreg festő. A lába között semmi szőr. Teljesen csupasz. Ahogy sétál, kényelmesen, Pierre csak egy gyönyörű, meztelen hasat lát. Egy gyönyörű, meztelen női ágyékot.

Manapság, azt mondják, nem szabad ilyesmit dicsérni. Ne foglalkozzunk meztelen női ágyékokkal. Pierre még másképpen szocializálódott. Nem tudja nem megtenni, hogy dicséri mindazt, ami szép.

Nézi a meztelen ágyékot, és arra gondol, hogy ez is egyfajta öröm, sőt ez az egyetlen *igazi öröm*. És ha valamiért, ezért érdemes. Ezért érdemes élni. Gyönyörködni az emberi szépségben.

Egy ágyék szépségében.

Persze kérdés, hogy minden ágyék szép-e. Hogy minden meztelenség szép-e. Nyilvánvalóan nem. És ha nem minden ágyék mondható szépnek, akkor meg kellene vizsgálnunk, mitől is szép az egyik meztelen ágyék, és mitől is kevésbé szép a másik.

A bennünk meglevő ösztön. Az életösztön, a szerelemösztön, a szaporodásösztön. Talán ez teszi széppé a szemünkben az egyik ágyékot, és teszi kevésbé széppé a másik ágyékot.

És amikor megöregszünk. Akkor már kevésbé szép az ágyékunk. Pierre erre gondol. Az anyja ágyéka, aki ott feküdt a kórházi ágyon, az ő ágyéka nyilvánvalóan kevésbé lehetett szép. Nem szerette volna azt senki sem nézegetni.

És ha megöregszünk, akkor miért nem vagyunk már szépek? Miért nem lesz szép az ágyékunk?

Azért, mert már nem vagyunk termékenyek? Nem vagyunk alkalmasak a szaporodásra? Nem vagyunk kíváncsiak? Nem keresi senki bennünk a partnerét a jövőző gyerekei számára?

Pierre nem tud a kérdéseire válaszolni.

Néha úgy érzi, semmit sem tud.

Semmit sem tud arról, hogy miért is úgy van minden, ahogyan éppen van.

ANNYIT SZERETETT VOLNA, HOGY MÉLTÓ LEGYEN. Méltó legyen arra a sok-sok ajándékra, amit kapott. Amit megkapott azoktól, akiket bántott is sokszor. Szóval és gondolattal és cselekedettel.

Akiket megbántott.

Konfliktusok sorozata. Ebből áll minden kapcsolat. Nincs értelme. Akkor inkább egyedül. Az sokkalta jobb. Az valóban sokkal jobb.

AZ ELSŐ ALKALOMMAL, AMIKOR PIRANBA UTAZOTT, Pierre még nem gondolt semmi ilyesmire. Arra, hogy itt akarja majd befejezni.

Sok-sok évvel ezelőtt.

Véletlenül vetődött Piranba. Akkoriban azt az országot még Jugoszláviának hívták. 1989-ben. És akkoriban még nem tudta senki, hogy már csak egy-két évig létezik majd ez a Jugoszlávia nevű ország.

Autóval ment, egyedül.

Le, Budapestről.

Úgy alakult, hogy először Koperbe jutott el, ott nézett magának tengerparti szállást, aztán valahogy mégis továbbhajtott. Izolához ért a tengerparton, és látott valami útjelzőt, amin az állt, hogy Piran *előre*. Nem tudta, mi az, hogy Piran, semmit sem tudott Piranról.

Az út mellett stoppolt egy lány.

Nyár volt, meleg. Vékony lány volt, aki stoppolt, és egyáltalán nem közönséges, hanem nagyon is úgy tűnt, hogy olyan valaki, aki ad magára.

Pierre megállt, pont annyival a lány előtt, hogy az oda tudjon sétálni az autóhoz.

Futva jött. Angolul szólalt meg, nyilván látta a rendszámon, hogy magyar az autó, amelyik megállt.

Pierre-nek már akkor is jó autója volt. Akkoriban, amikor még a Trabant meg a Lada volt a sláger a keleti blokkban, ő már Volkswagennel járt. Nem a bogárhátúval, hanem Passattal. Az akkor nagyon is jó autó volt.

– Piranba megyek – mondta a lány angolul. – Lekéstem a buszt. Muszáj időre odaérnem. Elvisz?

– Nem vagyok erre ismerős – válaszolt neki Pierre. Valóban nem volt ismerős. Csak véletlenszerűen ment arra, amerre ment.

– Nincs messze – mondta a lány. Előlgombolós, kék, mintás nyári ruha volt rajta. Látszott, hogy jó alakja van. Vékony volt, de a csípője meg a melle is arányosan telt. Fiatal volt, nem tűnt huszonnégy évesnél idősebbnek.

– Jöjjön – mondta Pierre. – Majd elmondja, mit kell tudni Piranról. Szállást keresek, szeretnék néhány napot eltölteni a tengerparton.

– Az nem lesz nehéz – mondta a lány, és mosolygott.

Ahogy beült a kocsiba, Pierre látta, hogy az előlgombolós ruha a mellénél, két gombolás között kissé szétnyílik, és ez megmutatta, hogy a lány nem visel melltartót. Telt, gömbölyű mellei voltak, feszült rajta a felső rész.

– Anna vagyok – mondta a lány. – Másodéves egyetemista, éppen túl a vizsgákon. Ljubljánában tanulok, de a szüleim Piranban laknak. Lekéstem a buszt, a legközelebbi csak három óra múlva jön, de nekem haza kell érnem. Anyukámnak van a születésnapja, nagy családi összejövetel, halálra sértődnek, ha nem vagyok ott időben.

– Nagy család? Az mit jelent? Hányan?

– Százan is összejövünk, ha úgy alakul. Az összes gyerek, unokatestvér, nagybácsi és mindenkinék a csatolt része. Ismerem a magyarokat, azok sokkal visszafogottabbak, mint mi. A magyaroknál az ilyesmi elképzelhetetlen.

– Lehet – mondta Pierre.

A festő, aki akkoriban még fiatal festőnek számított.

Tetszett neki a lány. Anna. Magában többször is megismételte a nevét. Szerette ezt a nevet. Nagyon nőiesnek érezte mindig is. Vonzotta ez a név. Ennek a névnek a viselőit valamiért többnyire vonzóknak találta.

Anna kényelmesen kinyújtotta a lábát. Láthatóan jól érezte magát.

– Szállást keres Piranban? – kérdezte. – Még nem foglalt semmilyen szobát?

– Így van. Nincs szállásom.

– Tudok egyet – mondta a lány. – A Vegova utcában, közel a tengerhez. A barátnőm lakása. Nálam van a kulcs. Olcsón odaadom. Azt mondta úgysis, hogy szerezzek egy hétre egy lakót. Hogy keressen egy kis pénzt. Megegyezünk. Piaci ár alatt megkapja. Érdekli?

Nem is volt kérdés. Pierre, a festő, az akkoriban még fiatal festő egész nap vezetett, sőt napok óta úton volt. És látni akarta a tengert. Pont egy hétre megkaphatja ezt a lakást. Nem is volt kérdés, hogy érdekli. Nagyon is érdekelte.

Anna Piran központja felé irányította Pierre-t. Szűk utcába kanyarodtak be, ott, Piran központjában, ez volt a Vegova utca. Egy háromszintes épület előtt álltak meg. Mint kiderült, itt van, a harmadik emeleten a barátnő lakása, ami Pierre-é, a festőé lehet egy hétig.

És hamarosan az is kiderült, hogy a barátnő lakása alatti lakásban lakik Anna. Vagyis egy hétig szomszédok lesznek.

– Este, ha vacsorázni akar, csak sétáljon le a partra. A parti sétányon rengeteg vendéglőt talál, mindenféle nyári, tengeri ételekkel. És sört is, meg jó szlovén borokat. Nem fog unatkozni.

Ezt még a kocsiban ülve mondta a lány. Mielőtt megálltak volna.

– Megmutatom a lakást – mondta Anna, amikor kiszállt az autóból. Szerencsére, a szűk utca ellenére, egészen jó parkolóhelyet találtak közel a házhoz.

– Itt nem szabad parkolnia, legfeljebb csak egy órát. Ide csak engedéllyel lehet behajtani – mondta a lány. – Amikor kipakolt, vigye el az autót néhány utcával odébb, ott talál majd egy nagy méretű nyitott parkolót. Oda leteheti a kocsit. Gyalog kell majd visszajönnie. De előbb megmutatom a lakást. És odaadom a kulcsokat.

Keskeny lépcsőn mentek felfelé. Anna könnyű, nyári ruhában Pierre előtt ment, két-három lépcsőfokkal mindig előtte.

Az egyik lépcsőfordulóban, ahogy meglíbbent Anna ruhájának a szoknyarésze, Pierre látta, hogy nincs a lányon bugyi. Barnás, kreolos bőre a fenekén csupaszon villant elé. Pierre megállapította magában, hogy a lánynak nagyon szép feneké van. És ahogy Anna lépdelt felfelé, még a nemi szervének, vagyis a pinájának a vonalát is megpillantotta a másodperc töredékéig.

– Itt fog lakni – nyitotta a bejárati ajtót Anna a harmadikon. – Az ára éjszakánként a szállodai ár fele. Vagy annyi sem. Egyezzünk meg 3 nyugatnémet márkában. Sokallja? Nem hiszem, hogy sok lenne. A pénzt a holnap nap kérem, egész hétre. Most sietnem kell. Köszönöm a fuvart. Holnap reggel becsöngetek. Jó így?

Pierre csak bólintott. Ez a nap jól végződik, gondolta akkor.

REKE BALÁZS

TUNING

Az egyik külvárosi benzinkútnál találkoztak. Sanyi nem sokkal tíz után gördült be a Golfal. Lekapcsolta a motort, a zene elhallgatott. Kiszállt, a pisztolyt beledugta a tankba, beakasztotta a kallantyút, hogy magától töltsön, majd a kesztyűtartóból elővett egy darab finom szarvasbőrt, és elkezdte letörölni vele az apró maszatokat, amik útközben a karosszériára ragadtak. A tankpisztoly hangos csattanással jelezte, befejeződött a töltés. Sanyi a helyére rakta, bement az üzletbe, vett egy energiatalt, kifizette a benzint, majd az épület oldalához ballagott, ahová egy nádtetővel ellátott padot raktak, leült és rágyújtott. Gyorsan szívta a cigit, közben lecsekkolta óráján az időt. Felhajtotta az energiatalt, eltaposta a csikket, de már gyújtotta is a következőt. Újra megnézte az időt, majd oldalra pillantott, a mellékutca felé. Sehol senki. Az utcalámpák fénykörében éjjeli lepkék rajzottak.

Aztán meghallotta a lépteket. Kisvártatva feltűnt az alak is. Húszéves srác, vele egykorú. Levágódott Sanyival szemben a padra, majd megigazította a bőrkabátja gallérját, és elővett egy csomag cigarettát.

– Azt hittem, már nem is jössz – mondta Sanyi, és odalökte az öngyújtóját a srác elé. Drága Zippo öngyújtó volt, amire egy lábai közt kígyót tartó, fölrepülő sast véstek. A srác felvette, kinyitotta, hüvelykujjával rápöccintett a tűzköre, mire a kanóc lángba borult.

– Miért ne jöttem volna? – felelt lazán a srác. Megszívta a cigarettát, felizzott a parázs, vörösbe borítva az arcát. – Anyám gofrit sütött, muszáj volt bekajálnom. Különbem sem sietünk sehová. Még nem is küldték, hova kell menni.

Sanyi lehamuzta a cigijét, lábai jártak az asztal alatt.

– Ideges vagy? – kérdezte a srác.

– Nem – vont vállat Sanyi.

– Helyes – bólogatott a srác. – Fasza a verda. Meg lett küldve rendesen. Győzni fogunk. Ez gyors pénz.

– Az. Te mit tippelsz, hol lesz?

– Hát... nehéz megmondani. Múltkor a városon kívül volt, feltörték a régi ruszki laktanyát. De ott szét van repedezve a beton. Nagyon dobál. Nem túl jó hely. Van még egy ötletem, de az kicsit elvetemült.

– Mi az? – kérdezte Sanyi, s a lábai egy pillanatra megálltak az asztallap alatt.

– Az egyik lakótelepnél van egy hosszú, egyenes szakasz, ami négysávos, szóval, ha véletlenül jönne szembe valaki, még az se lenne gond. De az azért meredek. Sok ott az ember, bárki kihívhatja a zsarukat. Nem tudom, haver, majd kiderül.

Fél óra múlva beszálltak a kocsiba, és kihajtottak a benzinkútról. Sanyi vezetett, ahogy mindig, a srác az anyósülésen ült. Több nem is volt a kocsiban, a hátsókat kiszedték, hogy legyen hely a hangcuccnak, az első két ülés alá volt felcsavarozva a két nitrós palack, amiket egy kábelre erősített nyomógombbal lehetett élesíteni.

Sanyi kihajtott a kertvárosból, rálépett a gázra, közben feltekerte a hangerőt. A kalaptartóba ágyazott hangszórók felbőgtek, a basszus olyan erővel szólt,

hogyan belereztek a kocsi ablakai. Mindketten ütemesen bólogattak a zenére, és száztíz-zel hajtották át az üdülőövezeten, aztán Sanyi egy felhajtón kigördült az országútra, hogy kihúzza a motort. Tövig nyomta a gázt, a kocsi hangosan bögött. Tíz perc után az egyik lehajtón befordultak a külvárosba.

Üzenet még mindig nem érkezett. Behajtottak a belvárosba, lassan gurultak a klubok előtt, hogy tudják nézni a csajokat, aztán leparkoltak, és bementek egy pizzériába. A pult melletti falon dartstábla lógott, benne egy nyíllal. Sanyi kihúzta, beállt a vonalhoz, hunyorított, célzott. A nyíl a tizesbe fúródott. A pultoslány annyi százalék kedvezményt adott nekik. Evés közben folyamatosan a telefont bámulták. Már mindketten befeszültek, tizenegy óra múlt, és még mindig semmi hír. Sanyi magában már lemondott az egészről. Úgy volt vele, hogy legalább megjáratták a kocsit, s ha más nem, hát beülnek egy klubba, megpróbálnak felszedni egy-két csajt, aztán hajnalban hazagurulnak. Másnap semmi dolguk, ráérnek.

A klubban a szokásos szombat esti tömeg volt. Kigyózott a sor a bárpult előtt, üvöltött a zene, és minden szám előtt bemondták, hogy éjfél után érkezik a sztárfellépő, szóval mindenki maradjon, mert hatalmas italakciók lesznek. Az összes falon egy szőke, női DJ plakátja lógott.

Sanyi üveges kólával a kezében állt a pultnál, vállával egy faoszlopnak támaszkodva, és az öngyújtójával vacakolt; a tűzkő csak szikrákat és apró füstgombolyagokat dobált, de a kanóc nem akart meggyulladni. A haverja két szőke lánnyal beszélgetett. Egyformán volt festve a hajuk, fölül platinaszőkére, alul feketére, és a srác nagyon nyomta nekik a szöveget, mert addigra már elázott az akciós italoktól. Sanyi szólongatta egy ideig, de miután nem is reagált, beleboksolt egyet a vállába. Az megfordult. Sanyi az órájára mutatott, mire a srác elővette a telefonját, ránézett, aztán megrázta a fejét, és visszafordult a lányokhoz. Sanyi idegesen lerakta a kóláját, és elindult a mosdó felé.

Ott is sor volt. Az emberek kézről kézre adták a vécéajtót. Amikor kijött valaki, a következő bement valamelyik piszoárhoz vagy az egyetlen fülkés vécébe. Bentől csipős hűgyszag terjengett, a járólapon sör, húgy és sár egyvelege kenődött szét. A falakat embermagasságig csempézték fel, fölötte olcsó, fehér diszperzittel festettek, de messziről látszott, hogy ócska munkát végeztek, a festés csikjai fényesen virítottak. A fülkés vécé még rosszabb volt. Furnérlemezből rögtönöztek rá ajtót, amit már alig tartottak a sarokpántok, a vécére nem szereltek ülökét, a fülke falait egymásba érő firkák tarkították. Sanyinak a fülke jutott, onnan állt ki egy fickó, amikor sorra került. A padlócsempét rosszul rakták le, így a sáros-hugyos lé tócsában állt éppen a vécékagyló előtti részen. Vagy tíz csikk lebegett szétázva a tetején. Sanyi terpeszbe vágta magát, hogy vászoncipője ne merüljön el. Közben a falfirkákat nézte. Értelmetlen szövegek, trágárságok, bandák jelei voltak felfirkálva, néhány telefonszám lánynevekkel.

Mikor visszaért, a két lány már elment, a haverja pedig az arcába tolta a telefont. Megérkezett az sms. Tíz percük volt odaérni, különben a dolog tárgytalanává válik. Átvágták magukat a tömegben, szinte félrelökődtek az egymásba fonódó embereket, bevágták magukat a kocsiba. Sanyi indított, és égett gumiszagot hátrahagyva megindultak.

A cím, amit kaptak, az egyik lakótelepnél volt. Behajtottak a panelok közé. Az egyik tízemeletesnél találták meg a parkolót, a garázsor mellett. Az utcalámpa kitompult, narancssárga fénye alatt három autó álldogált. Egy narancssárga, tuningolt Suzuki Swift, aminek az oldalára lángokat matricáztak, egy BMW, ami kívülről gyárinak látszott, és egy Lada, amin már csak a kaszni volt eredeti. A gazdáik a kocsik motorházán ültek. A Suzuki sofőrje

huszonévesnek látszott, tejfelszőke, tarajba zselézett hajú kölyök, fehér-fekete mintás motorosdzsekiben, a Ladán az a harmincas fickó ült, akitől az sms-t kapták. Az inggallérja alól előbukkant nyaktetoválása. A BMW-t egy fiatal, szőke lány vezette, aki tetőtől talpig farmerbe öltözött, hófehér deszkás cipője világított a sötétben.

Sanyi leállította a motort, kiszálltak, és odamentek hozzájuk.

Pár perc múlva a kijelölt indulási ponton állt a két autó. A négysávos részen egy zebra mögé sorakoztak fel. Sanyi a Golfjával az útpadka felőli sávban állt, a szőke srác a Suzukival a belsőben. Mögöttük a BMW a padka mellé lehúzódva, járó motorral. Sanyi haverja meg a másik fickó már korábban beültek a Ladába, és előrementek. Náluk volt mindkét fél pénze, nehogy valakinek valami ostobaság jusson az eszébe.

A távolban pontoknak tűntek az utcalámpák, de valahol a célnál ott állt a Lada, benne a pénzzel. A lány a BMW-ben üldögélt, térdeit a kormányra nyomta fel, és nyugodtan cigizett. Ahogy Sanyi belenézett a visszapillantóba, csak azt látta, ahogy a kéz kinyúl az ablakon, és lehamuzza a cigarettát. Ettől még feszültebb lett, nem értette, hogy mire várnak még. Lenyúlt az ülések alá, és kinyitotta a két nitrós palack csapját, majd felhúzta a barna, bőr sofőrkesztyűjét, és a kormányt szorongatta. A kesztyű új volt, ütemesen recsegett a bőr minden szorításnál. Oldalra pillantott. A szőke srác őt nézte, majd felcsavarta a hangerőt úgy, hogy a zene dübörgése elnyomta a három járó motor bűgását.

Kisvártatva a lány kiszállt a kocsiból, becsapta az ajtót, az aszfalra pöckölte a csikket, és a két kocsi elé állt, úgy, hogy tőlük csak pár méterre, pontosan középen legyen. A telefonját a farzsebébe csúsztatta. Sanyi rámarkolt a kormányra, lehalkította a zenét, szíve a torkában kalapált. A Suzukiban ugyanúgy dübörgött tovább a mélynyomó. Mögöttük és előttük üres volt az út. Egy lélek sem járt már sehol a környéken.

A lány először a szőke sráca mutatott, az bólintott, és üresben felbőgte a motort, aztán Sanyira mutatott, aki ugyanígy tett, majd a lány magasba emelte mindkét kezét. Sanyi ekkor már olyan erővel szorította a kormányt, hogy a vér kiszaladt a kezéből. A lány várt pár másodpercig, majd egyszerre lefelé lendítette mindkét kezét, és guggolásban várta meg, amíg a két kocsi füstölgő kerekekkel elzúg mellette. Utánuk nézett, felkelt, elmosolyodott, a BMW-hez futott, beugrott, és már száguldott is, pár száz méterrel mögöttük.

Sanyi veszettül taposta a gázt, gyorsan váltott felfelé. Átszáguldottak az első zebrán. Még kettő volt hátra a célig. Fej fej mellett haladtak. A következő zebránál Sanyi átnézett a srác autójába. Az is ránézett. Most úgy érezte, hogy orrhossznyival a Suzuki előtt van, most kell egy kicsit adni neki, rögtön az utolsó zebra után, onnan már a befutó van. Egy löket nitró a motorba, és nincs, aki megelőzhetné. Sanyi már a zsebében érezte a pénzt. Lenyúlt, kézbe vette a kábelre erősített nyomógombot, és várt. Oldalra sandított. A Suzuki már félkocsinyival volt mögötte.

A csapódás hangos volt, Sanyi csak ennyit érzékelt belőle. Az autója pördült egyet, és keresztbe állt az úton. A Suzuki elhúzott mellette, vészfékezett, majd újraindított, és továbbhajtott.

Sanyi autójának a szélvédője keresztben elrepedt, és a nagy, középen végigfutó repedésből több kisebb, vízérszerű szál futott ki. Valami csordogált lefelé a szélvédőn, megtörve és sokfelé szétszaladva a repedések görbéi mentén. Sanyi belenézett a tükörbe. Az aszfalton kicsavarodott test hevert, mellette egy alakját veszített bicikli, aminek elgörbült kereke töredezetten forgott a tengelye körül.

A lány a BMW-vel ekkor ért oda. Lassított, kinézett az ablakon, majd nagy gázt adott, és pár pillanat múlva már csak a lámpája vöröse látszott a távolban.

Sanyi nem tudta eldönteni, hogy jár-e a motor, vagy sem. Tompa zúgás volt körülötte a világ. Levette a gyújtást, majd újra ráadta, sebességbe rakta az autót, és csikorgó kerekekkel elhúzott.

A célzónát már nem jelölte semmi, a Lada is kereket oldott. Sanyi tekintete a környéket pásztázta, hátha meglátja a haverját, hátha megvárta. Hátha segít neki valaki. Üres volt az út, csak a környék tízezernyi panelablaka meredt rá. Lassan csorgott, amíg ki nem ért a lakótelepről.

A város határában rálépett a gázra. Gyorsított, amíg csak tudott. Közben az ablakmosóval próbálta lecsapatni a szélvédőről a vért, amit előtte a lapátok egyenletesen szétkentek. Sokára tisztult meg a repedt üveg. Az ablakmosó folyadék erős, citromos szaga lassan betöltötte a kocsى belsejét.

PAPP-SEBŐK **ATTILA**

(VÁRHATÓ LÁTOGATÁS A SZENT ANNA-TÓNÁL)

aki eleget tesz, nem hiszi, hogy erősebb
a kényszerítő-fenyítő szeleknél, a táj
fáradt, elalvó gyermekarc, ahonnan
nézem, lefele, a völgy más, mint amire
emlékeztem,

mi lesz, ha visszamegyek, egy, három,
öt év múlva, és semmit nem találok
abból, amit hálóimmal elejtettem,
és csak állni fogok, telítve a fenyők
tűlevélhangjával,

a föld megszívja magát, a fények élezettek,
mintha nem akarnák, hogy lent legyenek,
közel a gyökerek elárult halmaihoz, és
talpammal gyúrjam a laza partot, alakítva
a helyszín formáin,

a fák meghajlanak, ritkuló lombjuk alatt
zöld szálkák és súlytalan levelek gyúlnak,
hasonlóan hozzám nem tudják, pontosan hova
tartoznak, a sziklafal magas peremén
vissza kell fordulnom.

(A TÁVOZÓ FÉNYBEN)

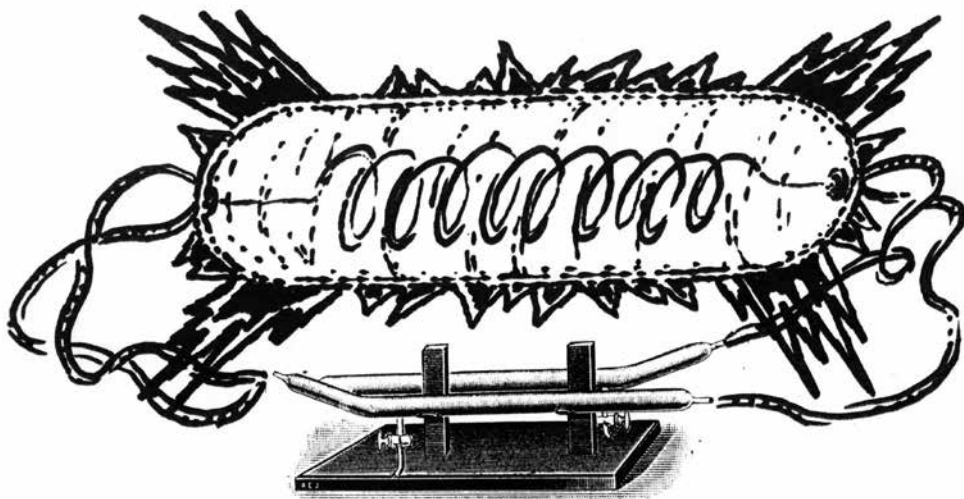
kint álltam a kertben, a harkály csőrével
ütögette a törzset, aznap alig érintkeztem
valakivel, a szennyvízgödör mellől
figyeltem a leszakadt ágak fekvését, ahogy
egyik a másikon nagy nyugalommal pihent.
változnak az idők, állapítottam meg, onnan,
ahol álltam, beláttam nagyanyám szobájába,
tíz évvel ezelőtt fejvesztve rohant volna ki,
nehogy beleesek a gödörbe, most jóval
azután is kint maradhattam, hogy Berény
fölül eltűnt a nap, és a fényben meglelt
biztonság feloldódott a langyos estében.
attól tartottam, hogy be kell rohannom,
ki kell rohannom, nézni, merre igyekszik,
és közben azt felejtettem el, hogy még
hetvenévesen is hihetetlen lendülettel
járta a világot. mire visszanéztem a fára,
a madár mozdulatlanul pihent a távozó
fényben, nagyanyám odabent pedig
mintha nagyobb erőre kapott volna.

(HALOTTAK NAPJA)

Delnén, kint a mezőn, van egy ősi temető
egy Árpád-kori templom mellett, oda temették
üknagyapámat, miután egy lezüllött gazda
lelővette a szolgájával, dédnagyanyám
egy hónapos csecsemő volt, ha gyors
fejszámolást végzek, háromszázszor többet
lehettem volna az apámmal, ha ő is így
akarja, persze végül nem így alakult,
minden más azonban, a számolás, a logika
egészen helytálló, még ha neheztelek is rá,
valahányszor eszembe jut, tudom, hogy él,
nem lövik szögekkel holtra, mint ükapámat,
akinek ovális keretbe foglalt képe mutatja
zászlót tartó alakját, és bár nem láthattam,
őrzöm a puska képét a fejemben,
csak a büntudatom képtelenség, hogy nem
lehettem ott, nem akadályozhattam meg,
ami akkor vele történt.

(SZÉLCSENDES)

Nagyvárad után egyedül maradtam a fülkében,
és a völgy úgy mutatta magát, mint soha máskor.
tartott a kíváncsiskodóktól, de bennem, meglepő
módon, megbízott. némelyik hegy beszédesebb,
mint az őseim, jöttem rá a suhanó telet fürkészve,
a táj sárgát mutatott, kéket, sárbarnát, megmaradt
az a hasadék is, középtájon egy sziklafalon,
jókor tekintettem ki, ott volt, ahova bebújhatnék
veled, és beszélhetnénk: végső soron elfogadható,
hogym emléktárggyá lettünk egymásnak, semmi
értelme kiáltani, szavakkal verni a sziklákat,
melyeket magunkban hordunk. a Kis-Szamosnál
egykor úgy gondoltam, lehetünk olyan nyugodtak,
mint a víz szélcsendes napokon. és apám azóta is,
hogym elmeséltem, hűen hallgat.

**FECSKE
CSABA****ÖLÉBE VESZ**

egyszer majd közel jön az is
ami most még távol
felőtt lesz gyermeked amint
megjön iskolából

megérkezik a tél is és
behavazza hajad
tükörbe nézel nem hiszed
hogyan akit látsz te vagy

amikor közelünkbe ér
minden megváltozik
előtűnnek a ráncai
kiadja titkait

végül megtörténik ami
ma még hihetetlen
hosszú fárasztó út után
ölébe vesz Isten

VENDÉG

halni tanultam
egész életemben
ahelyett hogy élni
tanultam volna
mintha egy idegen
élősködne bennem
hogyan amim csak van
durván elorozza
az élet megtűrt
vendége voltam
aki jól tudja hogy
a helye hol van
aki nem kér ugyan
de mindent elfogad
és az illendőnél
tovább nem marad
leszedik utána
gyorsan az asztalt
sajnos a gazda tovább
már nem marasztalt
pedig jó lett volna
még itt jó nagyon
hiszen maradt még
bőven az asztalon

**TURCZI
ISTVÁN**

KORÁN SÖTÉTEDIK

Séta TGM-mel

Bizonyos játékok sohasem érnek véget.
Mondok valamit, ő is mond valamit;
egymásba kapaszkodó leheletkarikák.
Már üres a park, köd ette domboldal,
felhőpáncél. Mozgás csak átellenben,
a kutyafuttatón. A villanypóznán varjak
pofáznak. Átfúj rajtunk az idő.
Ki ez az ember ebben a fejben?
Nem néz fel, összeszorított szájjal
követi a lábait. Néha felmordul, legyint,
elrúg egy kavicsot, szemüveget igazít.
Tócsákba gyűlik a sok harag.
„Amit akarnak, azt tesznek velünk.”
Kattogás a középfülben, megyünk tovább.
Nem tesszük félre kétségeinket.
Lassan felmorzsolódik a csend is,
jussáért jött a januári szél.
Az ég ólomtakarója alatt
összebb húzódnak a dombok.
A városra füst nehezül.
Korán sötétedik.

**P. NAGY
ISTVÁN**

ASZTAL, KÉT SZÉK

Benedek Szabolcsnak

Malom utca 4.,
hetedik emelet.
Háttal ülsz az
erkélyre nyíló ablaknak,
késő délután,
megvilágít az üvegen át
rézsút bevágó fény,

kinn a kötélén
száradó ruhák, félig
elfedik a kilátást,
a nagy kerek asztal tele
könyvekkel, ezeket
mind *feltétlenül* el kell
olvasnod,

naná, és még ezt is,
meg ezt is,
emezt is,
alap,
na de
várj csak,
mindjárt hozom,
ha megtalálom
ebben a nagy
felfordulásban.
Beszélek,
beszélek,
be nem áll a szám,
közben figyellek,
követsz-e,
az az érzésem,
a füled elnyeli
a hangomat, és
nemcsak a szavaiddal,
de egész testeddel
válaszolsz,
a széken hátra- meg
előre-
döntve magad,
igen,
nem,
igen,
nem,
előre-
hátra,
úristen, csak ki ne
törjön a lába,
aggodalmaskodom
magamban, igazán
sajnálom, ha baja
esne, a párjával együtt

ez volt az első
közös újvidéki
szerzeményünk, magunkkal
együtt menekítettük ki
a háborúba ájult
Szerbiából,
szinte az ostromgyűrűből,
a hazából a honba,
de szerencsére
erős szék ez,
tömör tölgy, nagyobb
súlyoktól sem
roskadna össze, de
nem ám, nyugtatom
magam, egyre
újabb és újabb
könyveket pakolva
a nagy kerek
(szintén újvidéki) asztalra.
Malom utca 4.,
hetedik emelet.
Kerek asztal, két szék,
könyvek szanaszét.
Nemrég óta tanítok
a Vargában, azaz
csak *tanítanék,*
mert nem tudom még,
hogyan is kellene.
Mindennap éjfélig,
éjfél utánig készülök a
másnapra,
írom az óravázlatokat,
egyre szaporodnak
a papírlapok, telnek
a füzetek, álomban
hexameterekben beszélek,
Berzsenyivel és Csokonaival
birkózom, jegyzetek kása-
hegyén próbálom átfúrni

magam, szinte belefúlok
a betűtengerbe,
próbálok partra evickélni,
megkapaszkodni, de
nem tudom megvetni
a lábam, újra és újra
visszacsúszok, beleragadok
az iszapba...
Ma már tudom,
barátom,
nem a Vargában
lettem tanárrá,
hanem akkor és
ott, rád és
a billegő szék
lábára figyelve.

Hogy ennek már
harminc éve?
És te már ötven?
Hagyjuk az éveket.
Hogy azon
a bizonyos napon
megszülettél,
Budapesten
szolnokinak,
csak az számít.
Azóta az asztalt
elajándékoztuk.
De a szék még
megvan.
Az a szék még
meg.

KÜRTI LÁSZLÓ

FOGTÖMÉS

korán fekszem, munkás hétköznapiak.
a tanmeneteket leadtam, tanári
szerepem a legnagyobb színházi munka.
szeptember. deszkák recsegnek,
akár az ég, atombiztos mondatok.
légyölő galócák ernyői alatt megújult
érettségi tételek, bankettek, angyalok
régmúlt szédületében, mint távoli vendég,
hallgatok. lócákba vésve megannyi szív,
név, kivakarhatatlan emlék.

most meg a napi penzumot mondja
a tévé, unom az egészet, a háborús
híreket, az emelkedő rezsiköltségek
terhét, kibeszélhetetlen fenyegetését
a télnek. a vírus újabb hullámát,
ausztrál erdőtüzeket, inflációt, a soha véget
nem érő New York-i túsdrámát. vissza-
vágynom a bankettek fénykörébe, báli ruhák,
flitterek, gyöngyök, karcsú nyakak illatos
parfümködébe. visszavágynom a tavaszi
suttogásba, félbeszakadt mondatok
délutánjába, ifjúságot kortyolni egészen,
mentás limonádék önfeledtségében.

ehelyett mégis egy könyvet lapozgatok az ágyon,
lánglelkű költő írta. nincs benne semmi rím,
semmi feltűnés, olvasni sem vágyom,
de a vers a próbát, a szerkesztő-kritikusét
még este kilenckor is kiállja. némi béke
a rendetlennek tűnő, elsötétült szobában.
szerveim bomlanak észrevétlen, ki-kihagyó
szívemmel, zsírosodó májjal, a vesék zubogó
tisztánlátásával a másik oldalamba fekszem.

zsibbad a bal karom, rád gondolok, akit
szerettem indulattal, dühvel és nagyon.
rád, akivel együtt voltunk fiatalok,
akivel hős voltam én is, sérthetetlen
és mindent átható. mostanra pedig
fájnak a térdeim. de fél liter bor
talán még segít, hogy hajnalig kibírjam,
hogyan hasson valami, pár órás altató.

a 3D-s CT jut eszembe, a délután,
ahogy a gép jár a fejem körül, ahogy kiderül
a gyulladás, s hogy a fogak magja érintett-e,
gyökérkezeltetni kell, vagy lehet-e mindjárt
gumóssá egészíteni a csorbult csonkot
– szaporodhat az idegen anyag.
mint őrlőfogak, az idő, negyvenhat év,
bár alig érzem napközben tehernek, egyre
csak koptat és darál.

s volt szerelmek éjszakai hadjáratát,
 számonkérőn és vadul, ki érti az álmok
 integrálszámítását? átizzadva inget,
 lelki békét, nem siettetnék semmit,
 nem kívánom az élet, sem az éjszaka
 végét, de már megint fél négy, már nem alszom
 vissza. itt maradtam veletek: jóvátételhez
 túl hosszú a lista, de hidd csak el: észben tartom.
 tartanám magam, de koptat számolatlan mérgem,
 éjszakám, nappalom. összeszorítom fogam.
 szemembe süt a hold a függöny nélküli ablakon.

SZÉLESI SÁNDOR

A KÉPZELETBELI BARÁT

Ma eladtam a képzeletbeli barátomat az eBayen. Nem kaptam sokat érte, de nem is az volt a célom, hogy pénzt keressék, hanem egész egyszerűen meg akartam szabadulni tőle. Régóta velem volt, és anyám szerint is tennem kellett vele valamit. De a pszichológus is, akihez járok, minden héten azt sulykolta, hogy rég nem szabadna mellettem lennie. Úgy mondta ezt, mintha én tehetnék róla, hogy még mindig itt van.

Szóval eladtam az eBayen. Az ötlet Mathistól származik, ő már lassan három éve minden összekukázott vackot felpakolgat oda, és elég szépen keres belőle. Elsőre hülyeségnek tűnt, de aztán Henrik azt mondta, hogy gondoljam át! Mit veszíthetek? Legfeljebb senki nem viszi el. Persze az egészet úgy kellett csinálnom, hogy Seppe ne tudja meg. Seppe az én képzeletbeli barátom. Különös módon ez árulásnak tűnt. Nem azért, mintha létezőnek fogadtam volna el, pontosan tudtam, hogy Seppe nem létezik, de mégis mintha elárultam volna az előző nyolc évemet.

Egyébiránt tényleg régóta volt velem. Ha jól emlékszem, valamikor hétéves korom tájékán jelent meg, azaz most már hosszabb időt töltöttünk el együtt, mint amilyen hosszú időt éltem nélküle. Állítólag szükségem volt rá, azért tűnt fel, illetve hát azért találtam ki magamnak. Apám elköltözésekor sok minden megváltozott, anyám egyedül maradt, az én életem viszont kibővült Seppével. Így utólag visszatekintve nem tudom, miben segített, de az biztos, hogy sokkal jobban éreztem magam mellette, mint anyám mellett. Többet játszottunk mi ketten, többet beszélgettünk, lényegesen több közös volt bennünk. Anyám elfogadta Seppe létezését, amivel megkönnyítette a helyzetemet. Apám nem is tudott róla. Apám Nantes-ba költözött, és félévente egyszer ha láttam.

Az iskolában persze nem beszéltem róla. Senkinek semmi köze nem volt hozzá, hogy van egy láthatatlan barátom. Azt hiszem, az első egy-két évben Seppe sokkal

közelebb állt hozzám, mint bárki más. Valamikor tízéves korom körül láttam anyát először aggódni miatt. Leültetett az ebédlőasztalhoz, és megpróbált a lelkemre beszélni, hogy Ethan, így meg úgy, elég lesz már ebből... Megnyugtattam, hogy pontosan tudom, Seppe nem létezik, csupán egy képzeletbeli barát, akivel megosztom a gondjaimat. Akkor már volt igazi barátom az iskolában, Olivernek hívták, bár ki tudja, nevezhetem-e barátnak, hiszen ma már az arcára sem emlékszem. Tíz- vagy tizenegy éves lehettem, amikor ő is elköltözött Amiens-ből a családjával, előbb Brüsszelbe, majd Amszterdamba. Kicsit még csetelgettünk, küldtünk képeket, videókat egymásnak, aztán egyszer csak minden elmaradt.

De azt hiszem, beszélnem kéne Seppéről, mert végül is most róla van szó. Egy évvel idősebb nálam, ami most már nem olyan sok, de hétévesen komoly különbségnek tűnt. Mindig felnéztem rá, mindenre volt válasza, mindent meg tudott oldani. Nem akadt olyan problémám, amire ne lettek volna jó tanácsai. Egyébként meg egy nyúlánk, vékony, barna szemű, fekete, göndör hajú fiú volt, akinek állandó mosoly ült a szája sarkában. Mostanára kicsit megkomolyodott, akárcsak én, és egyre többet nyaggat teljesen felesleges dolgokért. De persze nem ezért akartam megszabadulni tőle. A végén úgy éreztem, hogy már inkább visszahúz.

Emlékszem, az első probléma biciklizéskor került elő. Amikor anyám megtudta, hogy van egy képzeletbeli barátom, és el kellett mennünk valahová, lazán engedte, hogy Seppe beszálljon a kocsinkba. Hagyta, hogy kinyissam neki az ajtót, aztán hagyta, hogy becsukjam utána. Biciklizéskor azonban sehogy sem tudtuk eldönteni, miként lesz jó. Én arra gondoltam, Seppének kölcsönkérünk majd egy biciklit, de anyám rámutatott, hogy ha van is egy biciklink, a képzeletbeli barátom nem tudja megmarkolni a kormányt és nem tudja taposni a pedált. Seppe felajánlotta, hogy fut mellettem az út egészén, de ezt nem hagyhattam, mire ő határozottan leszögezte, hogy bírni fogja, ne féltsem, végig ott fog loholni mellettem. Mint egy kutya. Én makacskodtam, semmiféleképpen sem akartam, mert úgy éreztem, ezzel én hagynám magára őt. Végül annyiban maradtunk, hogy felül mögém a bicikli csomagtartójára, súlya amúgy sincs, átfogja a derekamat, így biztos nem fog leesni. A későbbiek során ebben a felállásban... illetve felülésben maradtunk. Én tekertem a bicajt, és kormányoztam, míg Seppe a derekamba kapaszkodva nézte a tájat, és kommentálta vagy az autósokat, vagy a gyalogosokat. Vicces volt.

Mostanság is a biciklizéssel van baj, már kényelmetlenül érzi magát mögöttem, nem akar belém kapaszkodni. Legutóbb a megegyezésünk ellenére leugrott mögülem és végig futott mellettem. Én nem szóltam egy szót sem, ő meg – úgy láttam – élvezte a szabadságot. Ekkor jöttem rá, hogy nekünk már nincs mit keresnünk egymás mellett. Este leültünk megbeszélni a dolgot. Én azt mondtam neki, hogy elengedem, ő azonban nem akart menni. Azt mondta, hogy nem tud mit kezdeni nélkülem, neki nincs élete rajtam kívül. És akkor olyan történt, amire nem is emlékszem az elmúlt nyolc évből: összevesztünk. Egy összeveszés persze még nem a világ vége, de jelezte, hogy tennem kell valamit, ne jöjjön el a világvége. Felnőttem, felnőttünk. Ekkor szólt bele a dolgokba Mathis, Henrik, meg jött a többi. Feltettem az eBayre Seppét, és megdöbbenő gyorsasággal elvitték. Ha van időm egy kicsit gondolkodni, talán leveszem. Mert azért nem voltam biztos benne, hogy tisztességes az, amit a képzeletbeli barátommal teszek. De aztán már nem maradt időm semmire.

És ekkor lett minden igazán nehéz. Hogy mondom el Seppének, hogy egyszerűen eladtam? Vajon hogy reagál rá? És hogyan kerül el az új barátjához? Személyesen nem tudnak

eljönni érte, ímélen meg mégsem küldhetek el egy képzeletbeli barátot, ahogyan nem küldöd el a tényleges barátodat sem ímélen sehova.

*

Vettem egy képzeletbeli barátot az eBayen. Mindig is szerettem azokat a történeteket, ahol a fiúnak volt egy képzeletbeli barátja vagy valaki, akit rejtegetnie kellett, mondjuk egy úrlény. Izgalmas, ha egy ekkora titkod van, és teljesen jó, hogy csak a tied. Olyan kalandjaitok lehetnek, amikbe nem szól bele senki, nem tartozik senkire. Jobb, mint egy testvér vagy egy kutya. A testvérnél azért, mert egy testvér igazából nem is hozzád tartozik, a kutyánál meg azért, mert egy képzeletbeli barát mégiscsak önálló, és bár jó nagy felelősséget ró rád, értelmesebben el lehet vele tölteni az időt. És nem nyalogatja a kezed. Ez sokat számít: nem nyalogatja a kezed. Én napjában vagy százszor kezet mosok, lényegében minden után, amit a szobámon kívül megérintek. Nem szeretem, ha ragacsos vagy koszos vagyok.

Amúgy legót gyűjtök. Remek csomagokat lehet összevásárolni az eBayen, sokan megunták, vagy már nem tudják hova tenni, és ömlesztve kiszórják. Imádok legózni, és mindenfélét összerakni belőle, anyu szerint művész leszek, apu szerint építész, apai nagyanyám szerint valami bajom van, és különféle betűbetegségeket emleget, a nagyapám viszont úgy tartja, hogy meg se érem a felnőttkort, ha nem megyek ki naponta legalább két órát levegőre. Mindenki akar velem kezdeni valamit, csak én nem akarok. Jó nekem így. Aztán egy francia fiú feltett az eBayre egy képzeletbeli barátot, és rögtön tudtam, hogy ez nekem szól. Anyuékat nem fogja megnyugtatni, de én kicsit normálisabbnak fogom érezni magam tőle. Bár lehet, hogy nem mondom el nekik, mert ha nem tudnak róla, akkor nem idegeskednek. És persze akkor lesz teljes a titok.

Egyébként a francia fiú nem is kért érte sokat. Gyorsan lecsaptam rá, megegyeztünk, csak egy kis időt kért, míg közli a barátjával, hogy máshová kell költöznie. És persze azt mondta, azt is ki kell találnia, hogyan költöztesse át, mert hiába képzeletbeli az a barát, nem lehet átküldeni interneten. Én azért szerettem volna tudni, hogy hogyan néz ki, de értelemszerűen fénykép nem volt róla, erre Ethan megpróbálta lerajzolni, a rajz azonban borzasztóan sikerült. Én azért reménykedem, hogy felismerem majd, ám ha mégsem, akkor majd ő felismer engem, ha ideért. Annyit tudok, hogy négy évvel idősebb nálam és legalább egy fejjel magasabb. És senki más számára nem látszik.

Aztán kiderült, hogy a srác át fog bicajozni hozzám, Ethan megírta, hogy látta kerékpárra pattanni, és ismeri, tuti nem fog átszállni másra, szóval azzal érkezik majd. Megnéztem a Google térképén, Amiens-től Budapestig ezeröttszáz kilométer a távolság. Kis időbe beletelik, de előbb-utóbb ideér. Nem tudom, mennyit bír egy ember kerékpározni egy huzamban, ahogy azt sem, képzeletbeli barátoknak szükségük van-e alváásra vagy evésre, szóval fogalmam sincs, hogy mennyit kell várnom rá. Vagy hogy egyáltalán kibírom-e addig. Mert mióta megvettem, egyre izgatottabb vagyok, szeretném magam mellett tudni. Remélem, szeret legózni, és lesznek közös témáink. Ha nem tudna magyarul, majd angolul beszélgetünk meg mutogatunk, de mivel egy képzeletbeli barát csak az ember fejében létezik, a fejemben viszont magyarul gondolkodom, szerintem nem lesz probléma a nyelvvel.

Az jutott eszembe, hogy ha ennyire szeret tekerni, talán nekem is kellene egy bicaj. Apu próbált tanítani pár éve, de folyton elestem, így aztán feladtuk, én is, és ő is. Lehet, újra meg kellene próbálnom. A régi bicaj még megvan valahol a sufniiban, azt hiszem. Állítható az

ülése, és akkor jó lesz, végül is nem nőttem sokat. Nagypapa szerint a legó miatt. A huszadik kerületben lakunk, annak is a szélén, átlagosan két autó megy el egy nap a házuk előtt, lehet, szólok apunak, hogy menjünk ki, tegyünk egy próbát az utcán. Szerintem apa örülni fog, de nem fogom elárulni neki, hogy egy képzeletbeli barát érkezésére készülök. Eldöntöttem. Sem neki, sem senki másnak.

*

Mit tehet egy ismeretlen helyen az, aki sehonnan nem jön és sehova nem tartozik? Az előző barátom megszabadult tőlem, az új barátomban még nem merek bízni. Nem tűnik rossz fiúnak, de teljesen új életet kezdeni egy ismeretlen országban, ismeretlen földön, még egy képzeletbeli srácnak sem könnyű.

Nem volt egyébként Amiens-ben nagy búcsúzás, sírás-rívás, ahogy egymás ölelgetése se. Ethan egész egyszerűen közölte velem, hogy én egy másik, magyar srácnak leszek a barátja, neki kell a támogatás. Aztán kitérta előttem az ajtót, és intett, hogy menjek, keressek egy vonatot, buszt vagy repülőt. Bármelyik jó, hiszen senki nem lát. Nem tudom, mennyi ideig álltam, míg végül a lábam megmozdult, és némán kísértáltam az ajtón. Nem emlékszem, hogy visszanéztem volna, egyszerre volt bennem értetlenség és valamiféle fura megbánás, hogy nyilván én rontottam el valamit. Egyedül maradtam, és bár nem éreztem magányosnak magam, ekkor döbbsentem rá, hogy az elmúlt nyolc évben mindvégig magányos voltam. Persze, állandóan együtt lógtunk Ethannel, de ha ő nem szólhatott hozzám, mert iskolában voltunk, vagy aludt, akkor nálam magányosabb lényt nem lehetett találni a földön. Különben pedig nem akarok panaszkodni, ez a nyolc év csodálatosan telt. A legjobban a közös bicajozásokat szerettem.

Talán ezért is döntöttem úgy, hogy bicajjal indulok el Budapestre. A korábbi években mindig Ethan mögött ültem, hátulról belekapaszkodva. Élveztem, nem akartam rajta változtatni, bár sejtettem, hogy bármikor kitalálhatnék magamnak egy Ethanéhez hasonló biciklit. Ezt később sem tettem meg, amikor már kínos volt így tekerni. Nem akartam Ethan tudtára adni, hogy a kezdet kezdetétől másképpen is lehetett volna. Ám ez már a múlt. Kijutva az utcára, egész egyszerűen elképzeltem egy kék bicajt, egy országútra való Cannondale-csodát, amilyen Ethannek sosem lesz, mert a szülei nem áldoznának ennyit egy kétkerekűre. Tudtam, hogy néz az ablakból, és mindent lát, s bevallom, éreztem némi elégedettséget, amit azóta szégyellek.

A biciklizés Európán át egyébként nem volt olyan rossz, a képzeletbeli biciklik nagy előnye, hogy nem romlanak el, és bármikor el tudok képzelni rájuk elektromos meghajtást, ha túl meredek lenne a hegyoldal, amelyre felfelé kell tekernem. De egyébiránt jó a kondim és az állóképességem is, szóval mindössze egyszer került rá sor, miután átléptem Németországba Saarbrücken után. Ezzel együtt kitérult előttem a világ, láttam hegyeket és völgyeket, nagyvárosokat és kis falvakat. Legelő teheneket és erdőirtásokat, sportkocsikat és traktorokat, pirosposztag parasztokat és fiatalokat, amint nappal iskolába vagy este buliba tartanak. Sosem hittem volna, hogy ilyen színes és tágas helyen élünk. Mennyi minden van, amit nem fedeztem, amit nem fedezhettem fel képzeletbeli barátként! Persze néztünk tévét meg lapozgattunk újságokat, de ez korántsem ugyanaz. Ethan szülei nem voltak azok a kirándulós fajták, néha kiruccantunk Párizsba vagy az óceánhoz, messzebbre azonban nem mentünk.

Megtettem az utat, csaknem ezerötyszáz kilométert, és teljesen egyedül. Átfutott a fejem, hogy máshová megyek, ám egy képzeletbeli barát lényegéhez hozzátartozik a barátság, és ha megtagadom a lényegem, akkor ki vagyok én? És az is fontos, hogy legalább egy ember lásson az életben.

Ezt egyébként nem Ethanért, hanem ezért a másik fiúért vállaltam be. Már egy ideje itt vagyok, és figyelem új barátomat. Kített a szobája falára egy feliratot, különálló betűkből felfűzve: „Üdvözöllek új otthonodban, Szepi!” Szóval Seppéből Szepi lettem. Nem olyan rossz srác, nézem, és az állandó kézmosásaival együtt is szimpatikus. Majd ellegóztatunk mi ketten, amíg fel nem nővünk. Akkor aztán talán a magam ura lehetek, és felfedezhetem a világot egyedül.

De erre még ráérek. Most ideje előlépnem az árnyékból, és megmutatnom magam.

FINTA ÉVA

HUSZONEGYEDIK SZÁZADI LÁNYOK

Menyétke, menyétke a karján.
Leonardo ifjú leánya
a huszonegyedik században így boldogítja magát,
a hermelint menyétre váltva,
kit sétáltat, becéz türelmesen
a sportos nadrágba bújt leányka.

Egy másik kutyával lép az utca kövére,
a pórázát szorítja, mint menyasszonyi csokrot.
Lépked, meg-megfut, ahogy az ebe –
a póráz kényszere alatt
mindketten foglyok.

Ki hinné el, hogy ez a szeretet,
hogy ebben lakik a világbéke,
az ilyen pillanatképekben az idill?
Kis parkok elkoszolt gyepén,
kutyasétáltatók márványszobrai közt:
ki kíváncozna ebbe a képbe?

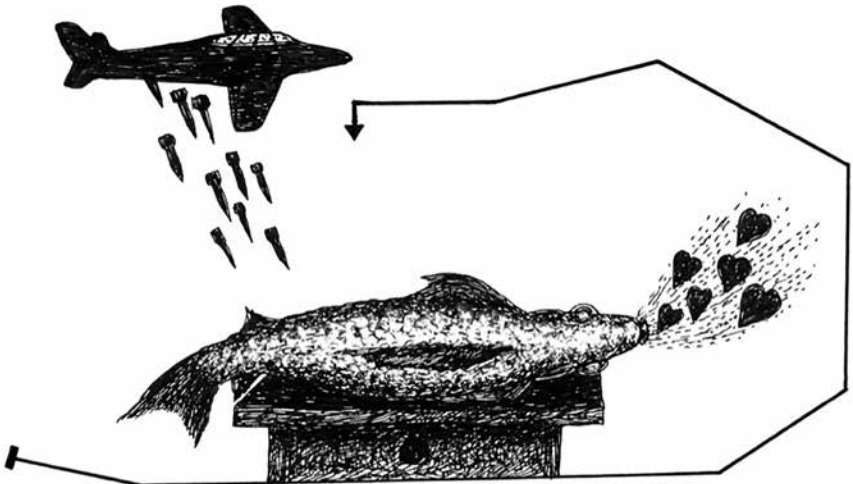
Huszonegyedik századi lányok,
páratlanul pártában, alkalmian
minden szerelmi összevegyülésben,
minden játékban, a gyöngre reményben,
másnap sötéten, eltévedt szemekkel.

Mire ez az egész, gyomrot kiűrtő egyveleg,
mire a senkinek sem kell reggel, az éber,
a hófehér ébredés, melyben nem csak a tárgyak szennyesek,
s a lesikált bőrön az ujjak nyomai: ibolyafényben kéklének.
Eltűnnek az esték, az éjszakák,
csak a menyétke tapad a lányka nyakára.
Milyen fojtogató ez a kép,
milyen árvák ők ketten, s a többi is mind:
milyen árva.

Kis menyétkék jönnek a világra,
kis ebek, kicsi macskaporontyok.
Milyen cukik és elbűvölőek mind,
egy kis valamik és nem csecsemők,
kikért a leány csecse nőtt.
Nem azok, nem azok.
Vászonfehér reggeleken,
idegen mondatokba bújva,
egy egész korosztály vacog.

KUPLÉ

És a menyétke bekúszik az ágyba,
majd szoknyád alá, helyetted, a ruhádba;
minden lánynak menyétkearca készül,
milyen embernek lenni – feledésül.

**ECSÉDI
ORSOLYA**

VILLANY

Elment a vonat. A peron kihalt.
Túl gyors a szél is, elhasal a sínen,
a térde vérzik, és sziszegve sír, nem
tudom magam se már, ugyan mi tart

befagyva itt, egy színevesztett képbe,
elfogytak mind a szabad helyjegyek,
vagy új parancs, hogy végig itt legyek,
mindegy is az, hogy végre vagy mi végre,

mert egyik út sem hosszabb, mint a másik,
és adja magát, régen itt lakom,
hogy ha mindenki más már rég elillant,

a vasbeton hodály kopáran ásít,
ecetfa nőtt be minden ablakon,
kell valaki, lekapcsolni a villanyt.

INSOMNIA

az éjszaka a képembe bámult
résnyire nyitottam az ablakot
borzongott a sziklakert mert ráhullt
a sötét reszkettem mert meghalok
hasadt a szív és vele a hajnal
szánalom nélkül megreggeledett
reggelim szavak megkenve vajjal
kávészaccba zártam a szellemet
a féligazság fog mint az átok
tömör levegőben tétova füst
petyhüdt zöld fényben fluoreszkálok
ideje döntenem öleld vagy üsd

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY

— kisregény I

TIBETI SZÉL

Tizenöt

Alexander béget is lázas álmok gyötörték. Nyúzottan ébredt, azt sem tudta, hol van és hogy került oda, megpróbált felülni az ágyban, de gyöngö volt, szédült, visszahanyatlott.

– Siculides Musae, paulo maiora canamus – motyogta, és szemét lehunyva gyorsan magyarul is elszavalta Vergilius titokzatos negyedik eklogájának kissé módosított kezdő sorát. – Székely múzsák, daloljunk fennköltebb dolgokról.

Azt hitte, csak pihenni fog kicsit, ám újra elaludt, izzadt és álmodott, és amikor ismét kinyitotta a szemét, besütött az ablakon a nap, és egy óriási hal vicsorított rá az alacsony mennyezetről.

– Procul recedant somnia, et noctium phantasmata – mormolta. – Kímélj meg, Uram, az éjszaka rémeitől.

Gyerekhang köszönt rá a közeléből.

– Tashidele. Áldott légy.

A gyerek szemben állt, és a kezében hosszú vesszőt tartott, a vessző végén, most már felismerte, egy hatalmas papírsárkány lebegett, ami nem sárkány volt, hanem egy festett, vigyorgó hal.

– Tudod, kinek az ágyában fekszel?

Alexander bégnek rémlett valami az elmúlt napok történéseiből, emlékezett rá, hogy megérkezett oda, ahová hosszú évek óta vágyakozott, ködlött néhány foszlány a balesetről, a hajók elsüllyedéséről is, de azt nem tudta, hogy kinek az ágyában fekszik.

– Az enyémben – mondta komoly képpel a fiú, aztán aggódón megkérdezte: – Hogy aludtál? Remélem, jól aludtál. Remélem, nem esett kényelmetlen fekvés az ágyamban.

Alexander bég a fiút, aztán a vessző végén ringatózó sárkányhalat nézte.

– Ki készítette ezt a halat? – kérdezte végül.

– Én találtam ki. Én feszítettem fel a nádra. Én festettem ki. Egyedül csináltam. Egészen egyedül. Nem vagyok a terhedre? Nem vagy fáradt? Dönkar azt mondja, gyorsan megerősödsz, mert erős vagy. Azt mondja, beléd költözött a lázak királya, akit ti maláriának hívtok. De te le fogod győzni. Ha nem vagy fáradt, kérdezhetek tőled?

Alexander bég óvatosan felült. Most nem szédült, elgyötört volt, de úgy érezte, sokkal jobban van, túl van a nehezen.

– Rosszul aludtam, de nem az ágy miatt. Az ágy nagyon kényelmes. Köszönöm, hogy átengeded nekem. A láz miatt aludtam rosszul. Egész éjszaka nyomasztó álmok kerülgettek. Mit akarsz kérdezni?

– Egész éjszaka? – mosolygott a kisfiú. – Három. Három egész éjszaka.

– Annyit aludtam?

– Annyit aludtál. Három éjszakát. És három nappalt. Negyedik napja vagy nálunk. Nem vagy nagyon fáradt? Kérdezhetek valamit tőled?

– Kérdezz.

– Te sokat utaztál, sok mindent láttál, igaz?

– Igaz.

– Olyan állatokat mondj nekem, amilyeneket nem ismerek.

Alexander bég elgondolkodott.

– Képzeld el egy olyan állatot, ami gömbölyű, akár egy óriási, szürke fánk, és akkora, mint egy ház. Lába négy oszlop, hosszú orra van, amit ormánynak hívnak. Két akkora füle, mint egy-egy lapát. Azzal legyezi magát.

– Elefánt – mondta a fiú. – Látom őket a mandalákon, a kolostori thangkákon és falfestményeken. Baldachinos nyergekkel. A királyság hét jelképe közül is ő az egyik.

– A többit is tudod?

– Királynő, miniszter, hadvezér. Csintánami, a vágyat beteljesítő drágakő. Kerék és ló.

– Sokat tudsz. Hogy hívnak?

– Nala.

– Miért mondjak olyan állatokat, amilyeneket nem ismersz?

– Álomban sokszor találkozom olyanokkal, akikről nem is hallottam. Szeretném tudni a nevüket.

– Miért nem adsz nekik nevet?

– Adok. De az nem ugyanaz.

Alexander bégnek eszébe jutott az a nap, amikor Alexandriában, a földkerekség legősibb állatkertjében először látott zsiráfot.

– Képzeld el egy olyan lényt, ami olyan magas, mint te, ha hatszor-hétszer a saját fejére állsz. Négy izmos, de vékony lábón áll. Nyaka olyan hosszú, hogy kényelmesen legeli a fák lombját.

– Láttam őt álomban. A bőre foltos és sárga. A nyaka hosszú, de a feje alig nagyobb egy jakénál.

– Úgy van.

– Hogy hívják?

– A görögök régen úgy hívták, hogy camelopardalis.

– Görögök?

– Régen, sok-sok évvel ezelőtt éltek. Eszes és világlátott emberek.

– Te is görög vagy?

– Nem. Én székely vagyok. És magyar.

– Mondd még egyszer, kérlek, hogy hívják őt, aki kényelmesen legeli a fák lombját?

– Camelopardalis. A görögök csillagképet is elneveztek róla. A neve tevépárducot jelent.

– A tevét ismerem, párducot láttam is. A görögöt már tudom. És a te nyelveden hogy hívják a tevépárducot?

– Zsiráfnak. Egy másik nép, az olasz, giraffának mondja. Abból lett a mi szavunk.

– Mit jelent a giraffa?

– Semmit.

– Az hogy lehet? Amit megnevezünk, az létezik. Amire nincs szó, az nem létezik. Nálatok nem így van?

– Igazad van, nálunk is így van. Mégsem tudom, hogy a giraffa jelent-e valamit azon a hosszú nyakú állaton kívül, aki kényelmesen legeli a fák lombját. Egy másik nép, az arabok

zarráfnak mondják. Ők egy másik néptől tanulták. Olyan emberektől, akik fekete bőrűek. Ők még biztosan tudták, mit jelent a szó.

– Mondasz még olyan állatot, akinek a fekete bőrűek adtak nevet?

– Víziló.

– Aki milyen állat?

– Olyan, mint egy hasas hordó, ami négy kis fatuskón áll. Akkorára tudja tátani a száját, hogy állva beleférnél.

– Őt is láttam álmomban. Olyan nagy szemfogai vannak, mint a karom. Ő az?

– Nem lehet más.

Jól megértették egymást. Számos vízi és szárazföldi állat került szóba, Nala tetszését elnyerték a bálnák, akik olyan mély hangon bögnék az óceánokban, hogy mi nem halljuk őket, szökőkutat spriccelnek a hátukból az égre, és akkorák, mint egy kisebb hegy. Legjobban mégis a fókák csiklandozták a fantáziáját. Mindent elfogadott, nem kételkedett a nyolckarú polipok létezésében, akiknek száz és száz szívókorongjuk van. Elfogadta a totyogó pingvineket olyanoknak, amilyenek. Elhitte, sőt magától értetődőnek vette, hogy a nappal és az éjszaka minden pillanatában láthatatlan lények, baktériumok milliói nyüzsögnek körülöttünk. De amikor Alexander bég úgy írta le a fókákat, hogy kedves kutypofájuk van, és képzelje el őket láb nélkül, szép nagy halfarokkal, akkor elnevette magát.

– Tréfálsz, ugye?

Nem tudták megbeszélni az ügyet, mert Dönkar lépett be a szobába. Mosolygott, a fia fejére tette a kezét.

– Látom, jobban vagy – mosolygott az ágyban ülőre. – Felkelsz, vagy hozzak inni?

– Felkelek, Dönkar – felelte Alexander bég, és maga is meglepődött, hogy tudja az asszony nevét. – Szeretnék megmosakodni.

Hátrament a ház mögé, a kerítéshez, és amíg könnyített magán, a fölébe magasodó Potalát bámulta, és arra gondolt, hogy talán a dalai láma is éppen vizek. Az is eszébe jutott, hogy vajon mit adna Hodgson és egy tucatnyi más európai tudós, ha a helyében lehetne. Elszégyellte, hangosan is megdorgálta magát a hiú gondolat miatt, de a jókedve nem hagyta el. Megmosakodott, tetőtől talpig lecsutakolta magát az udvaron, aztán felöltözött. Nem a saját gönceit húzta magára, hanem azokat a ruhákat, amiket az asszony készített ki neki. Dönkar a sarokban, a vasból készült négy lábú tűzhely mellé ültette le egy kék lócára. Cserépkancsóban csangot tett elébe, pirított árpából erjesztett sört, mellé bögrét, lepényt, szárított bárányhúst, egy darab sajtot és egy kést. Köszönetet akart volna mondani mindnért, ápolásért, öltözetért, enni- és innivalóért, ám az asszony megelőzte.

– Ne beszélj. Igyál. Szükség lesz az erődre.

Amikor kérdőn nézett rá, Dönkar elmosolyodott, és úgy vonta meg a vállát, mint egy európai nő.

– Egyél egy harapást, aztán igyál, mert senkit nem illő és nem is hasznos megvárakoztatni. Öszentsége egyik főhivatalnok, aki olyan, mint Za démon, szemek borítják a testét, és akinek a létezéséről minden lhászai tud, de senki sem ismeri, már negyedik napja küldi el az emberét. Azt várja, hogy magadhoz térj. Csodálkoznék, ha hamarosan nem jönnének el érted, hogy magukkal vigyenek a palotába.

Tizenhat

A Nagy Ötödik titkos önéletírásából

Kerestem a bizonyosságot a föld alatt. Súlyos vizek mélyére süllyesztve. Végtelen kőszivatok közepén, ahol a csend kergeti a suttogó szelet. Kerestem barlangok mélyén, égbe nyúló hegyek völgyeiben, felhők fölött az égben. Rossz helyen kerestem.

Kaptam intő figyelmeztetéseket. Eredj innen, bömbölték hullámok, súgták fülembé szelek, visszhangozták sziklafalak és barlangok. Eredj. Még azt sem látod, hogy vak vagy. Nem látod, hogy nem látsz, mert a tisztánlátást a szemekkel kísérted. A világ csalóka képeitől vagy világtalan. A világ zajától vagy süket. Meg akarod fogni, amit tapintani és markolni nem lehet. Utad nem a világosságba, hanem a sötétségbe vezet. Eredj. Akkor térj vissza, ha elfogadod a halált. Ha elfogadod, hogy nincs titok. Ha elfogadod, hogy a túlpárt árnyéka nem létezik, csak az aggodalom, ami félelemben, a félelem pedig újra és újra a szenvedő világba vezet. Eredj innen. Térj vissza, amikor ráébredsz arra, hogy akkor találsz, ha nem keresel.

Máskor segítő jeleket kaptam. Közel jársz. Jól látod, hogy a béke, nyugalom és kísértés nélkülség mindenütt jelen van. A születésben éppúgy, mint a halálban, a dermedt télben és a tavaszi zsendülésben. A napkeltében és a napnyugtában. Az illatozó virágokban, a párázás örömeiben és a boldog megnyugvásban, a tökéletes befejezésben, a halálban.

Az eszem elfogadja az értelmeiket. Az eszem érti a segítő jeleket. De én nem csak az eszem vagyok!

Legyőztem a disznót. Elűztem magamtól a kígyót. A kakással mégsem bírhatok. Nehéz tisztának maradni. A bűn gondosabb az erénynél. Az erény nem törődik úgy a híveivel, mint a bűn. Aki az erénynek szenteli életét, szagtalan és íztelen étkeken rágódik, míg a szenvedély jutalma kél, izgalom, illatok és ízek bősége, gyönyörűség. Mondom magamnak. Ismételtetem. A szenvedély tüzének hamvadtával béke támad. A bűnök és a balgaság tüzének nyugodtával béke támad. A gőg és a tévhitel nyugodtával béke támad. A vágy és a kín nyugodtával béke támad. Buddhát látom. Felébred nyoszolyáján. Végignéz harminchét gyönyörű asszonyán. Zeneszerszámaikat szertehagyva alusznak mind. Némelyük szájából nyál csordul. Mások szuszognak. Egyik horkol, álmában beszél, fogát csikordítja. Másiknak szép melle gömbölyül, vagy ágyékáról csúszott le a ruha, födetlenül hagyva, amit takarni illendő. Mintha szanaszét heverő hullákkal borított döngtemetőben volnék, suttogja. Adjam fel én is a házam? Hagyjam el otthonom, családom, barátaim, hogy megnyugvást találjak?

LACKFI JÁNOS

POKOLBÉLŰ BANDA

Épp asztalnál ültem, a szalonnahajról faricskáltam lefelé a kicsi, száraz maradék zsírt, ne vesszen kárba, azt rágcsáltam a málé mellé a pudvás fogaimmal, mikor a hóropogást hallottam, ahogy a banyám jön vissza a boltból. Dohányt, gyufát hozott, pár konzervet. Nem sokat jártunk mi boltba, megvolt a krumplink, a hagymánk, a málé-

nakvaló, a kecskehús, tojás, miegyéb. Kivágja az ajtót, azt mondja, eridj, ember, a kőbánya felé, füstnek érzem pokolbűzét, átlíkadtt ottan az égbolt, kormos angyalok potyognak le a földre, szám szerint negyvennél is többen, érzem én a bal lapockámban.

Na, mondom, eddig is lükkent volt a vén szipirtyó, most rágta ki teljesen az agyvelejét a dilinósok szűbögara. Még a végén tologathatom ide-amoda a féleszével, de agyon is verem előbb lapáttal, s elkaparom a régi temetőben, nem untam én meg az életemet, hogy egy mihasznával vesződjem abban a kevés időben, ami még hátravan. Nem keresné senki az eszelős vénasszonyát, nem vagyunk mink számontartva, ide még a térrő is hálni jár, nem lehet használni a francos mobiltelefonokat, néha kapni egy kicsi csücsköt, ahol kicseng, de nagyon ótvar, szakadozott akkor is a hangja, akárha német hadirádiót hallgatna az ember, még a háborús időkből. Szrrrcs, phhh, kzzsss, jó napot, csszzz, kíváncsrrr, bi... bi... bi... bi...

Ennyi itten az okosság, az égi csatornákból se tudják besugározni tévével ezt a hóbelevancót, hiányzik a fityfenének, bédurrantok a jó kis vaskályhába, csinál az olyan látványosságot, mintha egész Újyork lángolna, sisteregve dűlnek össze a toronyházak, győzzem nézni, a szemem is beléfájdul a gyönyörűségbe. Meg aztán nem is lenne nézni erőm estére azt a sok miféleséget, miután egész nap kapáltam, fát aprítottam, ellátam a jószágot, behordtam a szénát. Nem értem, a népeknek hogy fussa ilyesmire, persze ha csak a papírokat tologatod a községházán vagy a papírboltban csámcsogod a rágógumit, abba nem fájdul belé a derekad, van még kanalad az összevisszaságra.

Mondtam a banyának, a villám üssön belé, az úthenger nyújtóztassa ki a csontjait, de-hogy teszem ki a lábamat ebben a zegernye időben, nem ettem én meszet. Eszemre térjek, visitott rám a vénsége, tudom én, micsoda ügyes módját lehet ott ejteni most a fabeszerzésnek, jó esetben meglesz a jövő évi tüzelőnk. Hallgassam csak őt, az az égből lezúgó nagy kárhozat jócskán letarolta az erdőt, összevissza kupacban hevernek ott jókora ágak. És akkora kár esett ott emberéletben, kint van egy hadsereg rendőr, tűzoltó, katasztrófa-elhárító, pakolják ki a hullákat, mint a hentesnél a tőkehúst. Csak úgy villózik a vadon, mintha lidérc járná, kék-zöld-piros fényekkel kicsicsázva. Tiszta karácsonyi hangulat van, csak a jeges borzongás ünnepel, halált hozott a Jézuska odafentről. Gondoljam meg, üti tovább a vasat a vén átokfajzat, kit fog ott érdekelni, ha egy szánkóval és fejszével megjelentek, és elkezdem összegyűjteni a jó kis tápértéket.

Szöget üt a fejembe a dolog. A tél elkényelmesíti az embert, hogy a firlefranc essen belé. Csak ránézek a jószágra reggel, kiengedem, vizet adok nekik a megfagyott helyett, darát is kapnak, szénát a kecskék. Aztán rájuk nézek este, bezárom őket, de már többnyire benn is gubbasztanak, ahogy leszáll a sötétség, semmi kedvük odakinn matatni, inkább melengetik egymást odabe, a karámon belül. Napközben aprítok egy kis fát, behordom, begyűjtök, elszöszölök, behajtok egy-két csavart, beütök egy-két szöget. Zörgök egy kicsit a műhelyben, de megmerevednek az ujjaim, fúvogatom őket. Nincs odaki különösebb tennivaló, hagyni kell a világot, hogy beroskadjon magába, hogy kővé fagyjon, hogy öszszegémberedjen. A fejem is gémberedik a hűvösben, ülepedik, töpörödik. Aszalódik, mint a füstölőben a hús.

Igaza van a banyámnak, kár kihagyni az efféle lehetőséget. Ha ekkora céció van arrafelé, akkor aligha jár a csósz, csendesken meg lehet lépni a kertek alatt. Megcsiszoltam kicsit a szánkó rozsdamarta talpát, halkabb leszek, mint az álom. Rákötöztem a szánkóra a fejszét s egy farkasfogú fűrészet is, nekivágtam. Vastagon beöltöztem, nyakamat betekertem sállal, alig látszottam ki a kalapom alól. Amúgy is rendesen szürkül már, érdemes beleveszni a

tájba, ha nem túl egyenes az ember útja. Drágul a fa rettentően, csálnak is a szállítók, a kupa középre rejtik a hulladékot, mindenféle vegyes vackot, aminek alig vagyon tápértéke, hogy a fagy rágja meg a gacsos kezét a csalóinak.

Öröm mostanában átgurulni a Horpadáson, mindenfelé a diadal pislog rám, legyőztem bizony az Öreg-Máthét, a vén tetves zsugorit, aki szította a véretem, ette az életemet, elbitrolta a szőlőt, a földeket. És most minden szeglet azt hirdeti, vége az uralmának, minden rólam beszél. Hiába járt vissza a rogyant vén gonoszleke, és nyomta volna ki belőle az életet mind egy cseppig, elégettem a kárhuzatos hulláját, megittam a hamuját pálinkában. Nem egykönnyen szaladt le a gigámon, az már igaz, ocsmány egy íze volt holtában, aminthogy ocsmány természete életében, de azóta egyszer sem nyikordította rám az ajtót. Aluszom, akár a bunda, s úgy ébredek, mint akit angyalok gyúrtak újra pihetollbul. Nem mondom, akad kis főfájás, hátnyikorgás, de az én koromban ha már az se lenne, alighanem azért, mert álomban átlibbentem volna az onnansó világba. Megyek az utcán ráérősen, a szánkó suhan a nyomomban, pőfékelek nagy, báránkyáni gomolyagokat, mert nemcsak a cigaretta ereszti a füstöt, hanem a leheletem forrósága is. Ott a fal, ami rászakadt a vén varangyosra, és kinyomta a szuszt belőle. A Subánéval hentergett éppen, amikor elvitte az ördög, egészségükre, drága kufirc volt, annyi szent. Amott szépen szundikál télére a szőlő, amit elmart az öreg, s mellette a pince, amiben az ő eperpálinkája meg a kis bora várakozik, pontosabban már az enyém, lakatot is cseréltem, rögtön a halála másnapján, mire vártam volna az ilyesmivel, jobb a biztonság. A földjeit is hozzászántattam az enyimekhez, mert hiszen enyim volt eredetileg vagy épp olyanoké, akiket az Öreg-Máthé mart el miközülünk. Volt egy kis mezsgye, de most már nincsen. Elenyészett szépen, senki se tudná megmondani, hol húzódtott.

No, még az is kiderült, az öregnek rokonai vannak, lánya is, fia is. Honnan a pokolból ván-szorogtak elő, ki adta tudtukra, hogy elpatkolt a vén zsvány, sejtelmem sincs. Beállítottak valami rogyott Audival, nem tudom, miféle mesebeli királyfinak akartak kinézni, de hát kehes macska nem oroszlán. Körbementem a kis koszos kunyhóját az öregnek, a beszakadt fedéllel, a kirohadt ágybetétekkel, a csorba ablaküvegekkel, egészségükre, ha örökölni akarnak. Tettem az értetlent, mikor kérdezgették, merre van szőlője, földcskéje a tatának. Abból aztán nem esznek, ha már visszazereztem azt, ami az enyém... Az a vértelen, szőke lánya meg a sánta fia erősködtek, hogy az apjuk folyvást csak a tulajdonát emlegette nekik, míg a föld felett csámpázott. Na hiszen, amennyit ezek beszéltek velem, ahol nincsen is tére-ről! Itt éltünk egymás hegyén-hátán Öreg-Máthéval, láttuk egymás minden lépését, de én még életembe nem láttam ezeknek a pofázmányát. Azt most mégis nagyon kéne nekik a nincsen. Mikor már nincsen, aki volt. Köptem egyet. Dögevő népség.

Hitetlenkedtek, meg voltak veszve, azt hajtogatták, itt valami bűzlik, ők ennek utánajárnak, van nekik ügyvédjük, az majd kikaparja az Öreg-Máthé örökségét, mert arra ők jogosultak. Szemközt fordultam velük, megnéztem magamnak ezt a két éhenkórász, keshedt városit, aztán szépen, tempósan fűztem a szót, hogy hallják, értsék, megrághassák magoknak, s kiköphessék aztán, ha nem ízlett. Szóval úgy tudják meg, hogy ötven évvel ezelőtt olyan párba köthető két ágrólszakadt voltunk, én meg az Öreg-Máthé, alig volt nálunk nyomorultabb Gacsalyon. Tudják-e, merre van Gacsaly? Hát fityfenét sem gyanítanak ők az Öreg-Máthéról, ha azt sem, merről jött, ki fia-borja. Háromszáz kilométerre innen terpeszkedik az a falucska, ahol a méltóságos apjuk született és gürcölt. Semmije nem volt az égardta

világon, amint nekem sem, úgy álltunk ott, ingben-gatyában, ahogy anyánk a világra lökött. Világéletünkben a máséban verejtékeztünk, mások löködtek bennünket ide-oda, könyörületből kaptunk, amit kaptunk, megtúrtek ott, ahol laktunk, nem volt se jószágunk, sem egy talpalatnyi földünk.

Egy szép napon teherautó állt meg a falu közepén, két ember szállt le róla, s bementek a téeszirodára. Mondták, kell nekik egy csapat zsellér, akiknek nem bűdös a munka, de akik itt senkinek sem fognak hiányozni. A titkár eltárs sorra járta a nyomorult hajlékainkat, tucatmagammal kipenderített, kapjuk két kézre a cókmókot, aztán aló mars, fel a teherautóra, akkor lásson, amikor a háta közepét. Ilyen szívesen voltunk mink ott tartva az Öreg-Máthéval s a többiekkel. Örültek, hogy lapátra tehetek, hogy elfüstöltünk, kutya se sírt utánunk. Addig zötyögött az a járgány a köhöggető porban, míg csikorogva meg nem állt itt, a határban, ahol már akkor se volt semmi. A düledező kastélyban, amott, javítós gyerekek éltek, amelyik megszökött, lopott, amit tudott, aztán elkapták, és visszacipelték. Mink voltunk itt a téesz lerakata, a régi uradalmi istállókat kimeszelték nekünk, aztán annyi. Kijárt ide egy művezető, hogy kordában tartson bennünket, kioszsa és számonkérje a munkát. De a ház körüli senkiföldjén csinálhattunk kiskertet, telepíthettünk magunknak szőlőt, elkeríthettünk kis baromfiudvart, ültethettünk diófát, meggyebet, nem szúrt szemet senkinek, füttyültek azok miránk. Csak a dolgozók névsorában léteztünk, egyebütt aligha. Lakhelyünk se volt bejegyezve hivatalosan, de a helybéli rendőröket nem zavarta, mind tudták, hogy mink lakunk itt a Horpadásban. Úgyhogy Öreg-Máthé földjei meg bármi, amiről csodákat zengett nagy garral, csak az ő fejében léteztek. Persze, szántott, ásott, gereblézett, kaszált, kapált, szüretelt, mint itt mindannyian, de a máséban tette. A senkiében. Be lehet menni a méltságos földhivatalba, kikérni a papírokat, meg fogják látni. A nagy harmatos semmit. Mintha a földgolóbison se lennénk.

Tudják, hol szerepel egyáltalán az, hogy ezt a sarat tapodjuk? A periratban, amely megakadályozta, hogy innen kilakoltassanak. Látják itt szemben a lovardát? Egy Amerikából hazajött nyikhaj csinálja, ide járnak ki az úri népek dzsipekkel, csillogó kocsikkal, és rázatják egy kicsit a zsíros valagukat valamelyik kikent-kifent, úri táltoson. Én még dolgoztam lovakkal, azok segítői voltak az embernek, nem ilyen elkapott házijóságok. Odacsaptunk nekik, ha makacskodtak. De tisztelték is az embert, érezték, hogy közös a dolgunk, közös a sorsunk. Á, elmásult már minden. Nem mintha régen olyan ménkű jól gurult volna a garas, csak másmint jártak a dolgok, mást forgott ki az idő kereke. Ha értik, mire gondolok.

Még élt Öreg-Máthé, amikor az amerikai átjött intézkedni, tárgyalni, köntörfalazni. Jól kicsinálta magában, hogy markunkba nyom némicске pénzt, aztán a színünket se lássa, a kunyhónkat pedig ledózerolja, máris megtisztult szépen az úri lovardás környéke. Kezdte magáénak érezni az egész területet, pedig jussa nincs benne, községi földek ezek mindenfelé. A Subának persze, amennyi lepkefingnyi észet osztott a Teremtő, rögtön felparázslott a szeme, nosza, hogy berúg ő abból a pár bankóból, amivel ez az ócska strici kiszúrná a szemünket. Jó, hogy rá tudtuk venni nagy nehezen, hogy megjárassa kicsit a fejét. Hiszen hova mentünk volna, miután párszor leittuk magunkat a sárga földig? Híd alá vagy árokpartra? Itt van lakhatásunk, némi megélhetés is a földekkel, jószággal. Ebből a pénzből még egy vacak, öreg autót se tudtunk volna szerezni, nemhogy telket. Öreg-Máthéval együvé szorított a közös veszély, találtunk az önkormányzatnál segítőt, aki megszánt bennünket. Bíróságra került az ügy, és a kijelölt védőnk perc alatt a mi javunkra fordította, mert az

amerikainak semmi joga nincs ide. Azt vélte, hülyébe vesz minket, s azzal minden el van boronálva. Azóta is itt vagyunk, szálla a szemében. Félünk is, még egyszer fejünkre gyűjtja ezt a kócerájt, de eddig még nem vitte rá a lélek. Szóval szeme közé néztem az Öreg-Máthé pereputtyának, amolyan ijedtjóság-tekintettel bámultak, most omlott össze bennük az apjuk mesebeli birodalma. Úgy elporzottak, mintha soha a világon se lettek volna.

A kecskék furamód nem kotródtak be a szállásra, kinn álltak a meredő szemükkel, mint valami seregnék a néma katonái, emberszemmel bámultak. Meg mertem volna esküdni, hogy az Öreg-Máthé lelke kuksol ki a fejükből, hogy a halála után is vigyázza, mit csinálók, mit nem. Hozok egy baltát, ördögfattyai, sorba lecsapdosom a bamba fejeteiket, nem babonázok meg többé sem engem, se mást, dűnnyögtem, azzal oldalba taszigáltam a díszes kompániát, egye bé őket a fene a helyükre, éjszakára. Jó, hogy van a jószág, adja a tejet, de a kecske, az megszállott lidérclélek, felmászik a fa tetejére, ház fedelére, botorkál az ereszben, átugrik a kerítésen. Ha pányvára vetik, addig gabalyítja, mígnem teljesen gúzsba köti magát. Ha láncra veszik, egyre ügyeskedik, míg valahogy fel nem lógatja s meg nem fullasztja magát. Elreszelgeti fogával a cölöpöt, tövig beretvál minden növényt, ami fának ő nekilát, az többé ki nem hajt, kérget, ágat, levelet, hajtást, mindent lepucevál a pokolbélű banda. Hiszen nem véletlen, hogy a Belzebubról patás meg szarvas ábrázolatok vannak, kenyeres pajtása a sátánnak a kecske, elég a hideglelés szemébe pillanatani. Átlát a cson-tonodon, keresztüldöfi tekintetével a májadat, vesédet, de nem gyógyítani akar, mint az Isten áldott, tüzes szemsugára, hanem ölni, gyilkolni, veszejteni. Ha berúgva történetesen elhemperednék netántán a kecskék udvarán, esküszöm, ez a rusnya népség nekem látna, leennék hajamat, bajszomat, szakállamat, fejemről a kalapot, aztán folytatnák a fülemmel, orrommal, szemhéjammal, fel sem neszelnék, már olyan szép tisztára lecsupálnának, mint a temető legvénebb csontvázát. Irtózom a kénköves nyavalyásoktól teljes lelkemből. Persze tudom én a hideg eszemmel, hogy csak barom ez is, mint a többi, de közben nem hagy nyugodni, hogy érzem ám, amit érzek. Nem csak józan mérlegelés van a világon, nagy bajban lennénk, ha mindig arra hallgatnánk. Van ám láthatatlan világ, úgy pontosan, mint a rádióhullám, mond mindenfélét a levegő, de ha nincs vevőkészüléked, azt hiszed, teljesen üres. Közben tele van zenével, hírral, reklámmal, mesével, beszélgetéssel. Amit lát az ember, édeskevény, megüti a bokáját, ha nem hegyezi jobban a fülét.

Ballagtam a hóban, pőfögtem a cigarettámat, vonszolódott nyomomban a szánkó, rajta a balta, a fűrész. A mazzag finoman rángatta a zsebre dugott kezemet, mint egy kis pulya. Ezért megadtam volna bármit, egy ilyen gyöngye lélekért, semmicske testért. Hogy a rosseb vinné el az egészset! Ugyan miért jut egy ilyen átokfajzat Öreg-Máthénak, aki aztán rá se bagózik a kölkeire, s miért nem nekünk, akik kezünk-lábunkat törtük volna érte? Bárcsak cincálták volna pofabőrömet, gyurmálták volna bajszomat azok a kicsi mancsok. Bárcsak nyaggattak, nyúztak, cincáltak volna, hogy így papa, úgy papa, ezt akarom azonnal. Ha hisztizik, földhöz veri magát, nem eszik rendesen, mindig csokit falna, utcára kiszaladna, veszélyes kutyával játszana. Lehetne aggódnom, dühösködnöm, szigorkodnom, morgolódnom, hemperegнем. Sóhajtoznom, hogy de nehéz, hej, de nehéz egy ilyen brigantival, egész fészekalja zsvánnyal, hogy megvert engem ezekkel az a Jóisten, véretem is kiszívja utolsó cseppig a zsák bolhája, se éjjelem, se nappalom tőlük, azt a jó szagú teremtett mindenségít! De hát nem prüszkölhettek így, ballagok a hóesésben, prüszkölöm a pelyheket.

Mit meg nem tett a banyám, még mikor nem volt banya korában, csak hogy áldás

szálljon rája! Rágcsált búzamazgvakat, mert attól zsendül méhében az élet. Telehold éjjelén táncolt a harmatos mezőn, és hajladozott, hogy Luna istennő meggyarapítsa őt, kerekítse szakasztott olyan teljessé, mint a jókora ezüsttányér odafenn. Nekem meg közben kölessel kellett hintonem a fejét, szaporodjon az élet benne, mint az a sok kis mihaszna vetnivaló. Babot meg borsót evett, mert azoknak a burkában ott gugyorognak a csírácskák sorban, mint a kisdedek. Szelelt, pufogtatott, durrogott is tőle éjt-nappal veszettül. Mogyoróveszszővel kellett megköszöntenem karácsony vigíliáján, még a Rozi kecskét is muszájtott madzagon magammal rángatni, mint nyáját, hiszen ha nem vagyok eléggé pásztor, akkor nem hathatós a bájolás. Aztán ő megcsapdosott a pásztorveszszővel, engem is, a jószágot is, hogy megsokasodjon minden, úgy a házban, mint az istállóban. A vesszőt utóbb be kellett suvasztani az ágy alá, mert ahány rügyecske búvik elő rajta, annyi gidánk születik majd. Tojásöhömböritéshez éjfélkor mentünk ki a mezőre, ő gurított a domb tetejéről, nekem meg el kellett kapnom, hogy össze ne törjön, de hát a rosseb egye, csak elvitettem mindig. Kolompoltunk, bográcsot vertünk, hamuval teli cserépibriket csaptunk a földhöz, meg is tapostuk, ezek voltak a baktálak. Kajátoztuk közben torkunk szakadtából: „kigyók, békák, gyíkok, iramodjatok”, hogy elkeressünk minden rontást, amit az a rosszvéru, kancsi Subáné meg az ördögös Öreg-Máthé ránk ragasztott. A banyámnak főboszorkány volt már az anyja meg az öreganyja is, tőlük örökölte az ákombákom papirosokat, amiken ez a sok sületlenség van feljegyezve átabota krikzkrakszokkal, onnan bogarásztta ki a szipirtyóm az újabb és újabb kuruzslást, mihelyt fölsültünk az előzővel. Már azt hittem, sose fogy ki a mihaszna praktikákból, de hát a lócsnek is vége van egyszer, ő is belátta, hogy ugyan maradt vénségére, ha fejünkre állunk, akkor sem lesz ebből egy mákszemnyi-babszemnyi csimota sem. Hiába adott a százéves Sárának gyereket az úr, minden lompos öregasszony nem lehet felkent személy, az már bizonyos.

Sóhajtvá türtem, hogy a szánkó ráncigáljon, fújkodtam ki galléromból a hópolyheket. Már messziről szemembe tűnt a sokadalom a tűzokádó roncs körül. Mentők, tűzoltók, rendőrautók villódzó lidércfénye, kegyetlen füst a levegőben. Óvatosan kikerültem a népet, nem jó vért szül a sok ismerős, ha fa után jár az ember... Kacsaringós ösvényt egyenesért el ne hagyj! Beljebb és beljebb húzódtam a homályba, egyre kevésbé láttam, de a zseblámpám kéréjével lassan kitapogattam a lezuhant vasmadár nyomvonalát. Úgy tarolta le a fákat, mint a kasza a füvet, meglehetősen törzsek dültek-borultak kazalra, jöhettem volna ezer szánkóval is, mindet megrakhattam volna embermagasra fával, úgy se végzek. Facsarodott a szívem, mert hiába tekertem az eszemet jobbról is, balról is, sehogy se jött ki, miként tudnék többet hazamenteni az égi áldásból. Aztán figyelmes lettem a szentjánosbogarakra: itt is, ott is vékony zseblámpacsík hunyorgott, másoknak is megjárta a fejét, hogy bűn nem megdézsmálni a hirtelen támadt kályhatölteléket. Zörögtek, csörögtek, halkán nyeszelt a fűrés, csínján koppantgatott a balta mindenfelé. Szorgalmas nép ez itt, errefelé, ki nem hagyná az alkalmat a potyázásra! Míg az úri osztály forralt borra költi a zsebbevalóját, mi ügyesen hazamentünk egy kicsit a lehetőségek szerint. Lépdetek nagy vigyázattal erre meg arra is, a többi csóringálóval se szeretnék összeakadni, jobb nem tudni az ilyesmiről. Aki sokat tud, nyilván hamarabb eléri az aggkor. Egyszer csak majd orra bukom valami jókora kőbe, amit észre se vettem. Húha, no nézd, nem is kő az, hanem olyasforma narancsszín kiscsömög, mintha egy mini gázpalack lenne. Rajta nagy betűkkel felirat: FLIGHT RECORDER – АВАРИЙНЫЙ САМОПИСЕЦ. Megvan a súlya, ahogy felemelem. Azt hiszem,

fontosabbra leltem, mintha az egész erdőt vinném haza s aprítanám fel ölfának. Csak jól sáfárkodjak veled! Hiszen minden annyit ér, amekkora árat valaki hajlandó kiguberálni érte. Márpedig, ha jól sejtem, ezt a darab akármit fontos emberek égre-földre keresik itt a közelben. Felpakolom a szánkóra leletemet, tördelek gyorsan egy adagra való gallyat, amivel befedem, aztán fűrészestül, baltástul rákötözöm az egész hóbelevancot, hogy ki se látszik alóla. Szemembe húzom a kalapomat, és öles léptekkel vágok neki a rengetegnek, széles ívben kerülve minden lakott területet s minden gyanús mozgást. Amint hazaérek, leviszem a pincébe a mai este ajándékát, hátha cseles nyomkövető van rajta, sose lehessen tudni! Hadd merüljön Csipkerózsika-álomba, míg kifundálom, hogyan dobjam piacra... Hej, banyám, most aztán megfogtam az Isten lábát! Csak ügyelni kell, jól pofán ne rúgjon veled.

DARVASI LÁSZLÓ

I regényrészlet

HALHATATLANOK

Addigra fölhozták mind az öt tetemet. A hatodik gyilkolás nem sikerült. Kipter Adél megmenekült a kivégzésétől, élve beesett a rendőrség kinyíló ajtaján. Arany Ármin doktort éjjel riasztották, el se tudott köszönni Aliztól, a kocsi lent várt rá a Tátra utcában, pöfögött a motor. Több autó indult le, egy ostoba államtitkárt is delegáltak, a színház előtt összeállt a három jármű, három fekete cápához hasonlító Volga, képeztek egy konvojt, két óra alatt lent voltak, talán annál is hamarabb, Aranynak igazából nem is akadt dolga. Hozták, mert idevalósi. Hozták, mert olyan jolly joker. Felesleges vagyok. Itt az. A halottakat nem nagyon lehetett beazonosítani, olyannyira oszlottak már, arc maradékához semmiképpen se tartás fényképet. Mondtak az összeszaladt utcabeliek mindent összevéssza, köpködtek, károgtak, jajongtak. Előjöttek az emberek, anyákat, apákat kellett visszafogni. Mindenhol égett a lámpa, villany vagy petróleum. Voltak gyertyás asszonyok, fejkendő sutyorgó kísértetek.

Egyszerű ruhalopásnak indult, azt beszéltek, jöllehet ahogy hallotta Arany, egy éve, amióta tűntek el a gyerekek, fiatal, állomáson maradt lányok meg két fiú, olyan feszültség kezdett szétáradni a városban, hogy csoda, nem történt pogrom. Egy jó kis békebeli pogrom. Kérdezi Arany doktor szeretettel, miért nem jutott az eszükbe, hogy Hetényi állomásfőnök igazoltasson a peronon? A buszmegállót, a főút forgalmát, a városból kivezető földutakat miért nem figyelték jobban Tordasi elvtárs kiváló emberei? Keringett a piacon a nagy tudású szolnoki detektív, akiről csak a vak kofa nem tudta, hogy szolnoki detektív, de ha közelebb óvakodott hozzá, a szagából az is megérezte nyomban. Miért nem mondták Hetényinek, hirdesse csak, hogy az utolsó vonatról lemaradó őnála, az indóház szolgálati lakásában jelentkezzen?! Mert balfaszok voltak, azért. Az elveszett, csak világgá ment fiúk meglették végül, eltört a hátukon az apjuk kapanyele, sívítottak, mint a disznók, még a templomtornyok is hallották, mind a kettő, pedig nincsenek közel egymáshoz. A zsinagóga nem hallotta, üres volt, süket. A szerelmesek, akik a kukoricásban enyelegtek, nem loptak

gyereklányt. Egyszerű, miért nem. Mert basztak. Aki baszik, nem lop gyereket, elvtársak, inkább csinálja. Sírtak, jajveszékelték a titkos kufircolásba belebukó erkölcsstelenek, ők nem akartak semmi rosszat. Dehogynem, a susnyásban csak rossz történhet! A kukoricás nem susnyás, rendőr elvtárs. Na még a kisaszomat pofázol vissza, susnyás a kukoricás, ha annak használad! Jól van, kaptak néhány pofont, máskor a házban basszatok, nem vagytok állatok.

Értve vagyunk?!

Értve vagyunk, rendőr elvtárs.

Támadt másféle gyanakvás is. A temetőkocsi lehetett, elviszik a gyereket, mert kevés a városban a hulla. Szolnokra kell a hulla, máshová kell. De mire?! Mindegy, jön-megy a halottaskocsi, olyan halk a motorja, mintha a szél hajtaná, minden utcában megáll, leselkedik, nem tiszta szándékok, hiszen látták itt is, ott is, a fürdő felé elgurult, a kutyahangos partalján végig, a vasúti sínek mellett futó utcákon duruzsolt.

Álljon már meg a szentmenet, de tényleg!

Mert ha már, mégis inkább a zsidók, nem? De igen, természetesen, ők. Azok. A zsidó, ki nem tudná, nagy ingyence a habos gyerekvérnek, s ha eltávozott is kénytelen-kelletlen tőlük a nagyja, elvitték a brancsot a negyvennégyes aratás előtt, akiket meg mégis vissza evett a fene, miért is adták volna föl az ártatlan gyerekvér utáni mocskos sóvárgásukat. Bocsnát, de nem szimpla gyerekvér, bár lehet az is, inkább szűz lány vére! Ez az igazság. Belesüti a maceszbe az átkozott kóser szakácsa, kicsorgatja vizespohárba, megissza, úgy, ahogy kibugyogott a megvágott torokból.

Ha maradtak volna izraeliták, milyen egyszerű lenne. De hogy a jóisten nézzen körbe, nem voltak, és lám, így is ők voltak. Mégis! Ennek ellenére! Ha nincs is itt, megcsinálja így, mert ilyen, ez a tulajdonsága, a világraszóló ravaszkodása. Úgy is megcsinálja itt, hogy máshol csinálja éppen.

Ketten éltek a reflektoroktól és kapkodó elemlámpáktól világló parasztházban. Vöröshadsereg utca 171-es házzszám. Arany piszkossárgának saccolta a reflektorok alkalmi műfényében. Az épület oldalán tornác, az udvart embermagas gaz lepte, kóró, bogáncs, belefutott a gubancos zöldbe egy ösvény, hátrafelé vezetett, hová. Itt él Borbála és a lánya, a Piros. Elég csöndesek voltak, nem különösebben hangoskodó népség. A szomszédság inkább találgatott, mintsem tudta volna, mivel töltik a naplemente utáni időszakot. Nem volt rikoltozás, sikoltozás, zajongás, ilyesmi. A nappali fény persze mutogatta őket, mint a mocskos kirakatbabákat. Loptak már korábban, két éve előállították bilincsből az anyát, seggbe rúgták, nemcsak a hajad, de a pinaszöröd is leborotváljuk, ha nem hagyysz föl a tolvajlással, elengedték.

Utolsó figyelmeztetés.

Használt?

Mint halottnak a csók. Továbbra is loptak, kurválkodtak, az orosz fiúkhoz ringatták a piccsájukat, akik a Cégény-tanyán vakargatták a fehér hasukat az ott elfutó telefonvezeték miatt. Azt őrizték a kóbor kutyától, nyúltól, hörcsögtől, őzikétől, szélvihartól. Télen fehér szakállt növesztett a zsinórra a dér. Magányos fiúk, volt ételük, kaptak hasítatlan fát és valamennyi szenet, főztek is, szerették a káposztát, a céklát meg a csülköt. Szállítottak nekik Szolnokról a nagylaktanyából hetente konzervet meg fekete kenyeret. Volt billentyűs harmonikájuk, senki el nem vitathatja, hogy szépen zenéltették az ölbe való tüdőgépet.

Helybeli kishatalmúak táncoltak ki hozzájuk baszni, tetvéskedni. Itatták a fruskákat rendszeren. Részeget jobb baszni. Nehezebb, de könnyebb. Lánynak mindegy, csak tegye

szét. Tudta ezt mindenki, akinek volt egy kis sütnivalója, vagy megállt valahol, akármelyik városi akác törzsének dőlve hallgatózni vagy egy kis eszmezsere végett. Tudta mindenki, hogy a Piros kijár a vadsövénnyel kerített Cégény-tanyára, ahová befut a ferde villanypózna tartotta vezeték, aztán meg kifut a másik oldalon, nyár végén madarak zsi bonganak rajta, készülődnek Afrikába, a törzsfőnök udvarába. Más, nagyobb lányok is tiszteletüket teszik a Cégény-tanyán, és aztán konzervvel illegnek-billegnek haza, egyszer usánkát láttak a Piroson. Az nagy kincs, egy olyan melegtartó fejfedő. Másnap visszavitte a tanyára, nem? A mikádót is visszavitte a bolondja. Lehet, hogy mondták neki, elmutogatták az orosz fiúk, vigye csak szépen vissza, mert élve elássák, ha nem. Ha mindenkitől lopott a Piros, miért éppen az orosz fiúktól ne lopott volna?!

A Kipter Adél zsinórral a nyakában futott a rendőrségre. Horzsolt volt, véres volt, a hajából csomókat téptek, ruháját megszagatták. Tudja-e valaki, hogy Zsigmond lökdöste odáig? Már este volt, csillagtalán, eltévedt a sötétben a szél is. Ilyenkorra kushad az emberi lény, nem tapossa az utca követ. Lemegy a nap, eltűnik ő is, a járkáló, valamit akaró ember. Legfeljebb a kocsmá zajong, kaszinó meg már régen nincsen.

Amikor fölhozták az öt tetemet, a kislányok elmálló, rettenetes szagot eregető maradákeit, volt hivatali ember, aki hányt is, epét okádott a nagy udvari gazba. Tíz méter mélység. Csak öt, de százat megér.

Arany doktor kijelentette, hangosan közölte, ő meg le akar ereszkedni oda.

Hová, doktor elvtárs? Megőrült?

Oda, le, mondja.

Igen, igen, a doktor nyilvánvalóan megőrült. Ketten már, akik a szegény kislányok hulladékeit fölhozták, megjárták ezt az utat. Amíg élnek, nem felejtik. Több út nem kell, hagyja csak.

De kell. Ő lemegy.

A faszt megy le.

Sokat megélt ember, benne volt jó néhány súlyos ügyben, ki ne tudná, most ez betett neki is, kipp-kopp, elmentek otthonról, bele tetszett agyilag gabalyodni a rettenet hálójába, doktor úr. Végül is gyerek volt, amikor ő is vonatra került, nem retúrjegy, elvitték, transzportban, már nem fogta az anyja kezét, nagyfiú volt, igaz, az értettségi vizsgán megbukott. Hoppácska. Nem, nem itt és most kattant ki, beszélnek, kattant már egy ideje. Arany doktort a szöggedrótos, kemencés lágerig vitték, azóta ilyen különleges szerzet, és az is köztudott, hogy valamiért, de hogy miért, ki tudja, minden hóbertot elnéznek neki a feljebbvalói, a párt. Igen, igen, a párt. Mert ha a hóbert lett az imént emlegetve, ugyan ki emlékszik már a holdtaposó Gold Sámuelre, akinek a szeme se állt jól, de csipegetett a tenyeréből a gróf aranykanárija? A doktor nagyapjára gondolnak, úgy biz ám. Én nem emlékszem. Én sem. Én sem. Ez lesz a múltból, a múlt akármely jelenségéből, csodájából, különlegességéből, ez. Kút. Sötét, mindent elnyelő kút, kicsalhatod a jóisten legdrágább lyukas kétfillérjét, elfelejtenek. Nem igaz? Na, pedig ez a Gold Sámuel volt a doktor nagyapja, barátja az itteni grófnak, aki abba halt bele, hogy elesett a velocipédjével, hiába akarta szállítani a Gerzson, a félkarú sofőrje, aki még mindig a kastély egyik pajtájában kushad mint internált személyiség. Miket nem tud maga!

Hát a grófnő, a Karolina, keveri-e még a kását?

Az is még megvan, zabot hegyez, egy akut migrénkirálynő.

Lepisszegték végre a lepcsés szájú embereket, a puszkatus többször is közjük löködött, s nem nagyon érdekelte, minek ütődik, arcnak, mellkasnak vagy lapockának. Arany itt nőtt

föl, itt élt, tanult, ezt most már ő mondta a helyi rendőrnek, aki nem akarta elhinni, hogy le akar menni.

Ez az ő faluja, lemegy.

Nem falu, város.

Jól van. Mindegy, nem? Itt nőtt föl, ha itt marad, agyonverik. Azt a Weiszet is agyonverik, aki az anyát, a Borbálát egyszer fölcsinálta 42-ben, mielőtt elvitték a gettóba, aztán meg vonatra rakták. József lett a gyerek neve. Piros akkor kilencéves, neki egy Ladányi nevű holdas gazda volt az apja. A Józsefet elvitték a háború után gyámságba, alultápláltság, tetű. A Pirosnak is volt egy kislánya, kétéves. Bent volt a házban, amikor azokat csinálta. Egy baba. Bent volt. Jó, de a Borbála, az anya, aki a fiatal lányok nyelvébe beleült, nem zsidó. Inkább a Piros ült bele a lányok nyelvébe, és ő se zsidó. Ő dugdosott a holtaknak a nemi szervébe seprűt. Ő dugott föl magának répát. Úgy csinálta az élvezést.

Hallgassanak már el, csöndet. Az isten bassza meg magukat az ilyen mocsokkal!

Hangoskodik a pesti úr?

Tizenöt testvére volt a Borbálának, tizenkettő csecsemőnek halt meg, kettő felnőtt, mind a kettő öngyilkos lett. Értik maguk ezt, fölfogják?!

Mit?!

Hogy ez egy halálos nemzetség!

Doktor úr, mi van, fölgyulladt magában a miselámpa?!

Kussoljon már, tényleg, mert elviteti.

Kussoltak végre, elcsöndesedtek, a helyi rendőrök, a kútszakember, mindegyik, aki ott értelmeskedett. Olyan szörnyűség volt ez, hogy nem csoda, beszélni kellett. Elhallgatsz vagy beszélsz. Ezek beszéltek. Rendőrök, katonák, négy minisztériumi baromfej. Az államtitkár hányt a legtöbbet. Csak a nyomozó hallgatott, az alacsony növésű, aki már volt lent. Annak is mondta Arany.

– Lemegyek.

– Nincs már ott senki, doktor úr – ezt meg a nyomozó mondta, a pesti, aki már volt lent. Fog ő vitatkozni? Odaadta a bányáslámpáját.

– Lemegyek.

– Itt fekszenek kiterítve – mutatta a nyomozó, cigarettára gyújtott.

– Azok a halottkémekek dolgai. Engedjen le.

A derekára kötötték a kötelet, ő kérte így. A vízig engedték alá, akkor fölszólt, jó. Azt kiáltotta, visszhangzott is, hogy jó. A cipője már vízbe ért. Vagy öt méter mély kút, azt állítják. Saccperkábé. Zsineggel mérték, követ kötöttek a végére, kifeszült, nem saccolás. Tíz méterig is megássák pedig a kutat a jó szakik. Bizonyos helyeken húszig lehetolnak, hogy megállna benne a templomtorony. A katolikus kápolna, ahová a szapora léptű apácák jártak. Két méternél általában áll a víz. Miért ilyen mélyen? Jöhetett volna feljebb. Ez elég magas terület? Nem a partalja, az igaz. Fölnézett. Egy tárnában van, végül is. Egy fölfelé nyúló kürtőben, melynek végében homálylik valami. Nagyon hasonlít ahhoz, ahogyan a lágerben érzett, a szörnyű bűz nem zavarta. Itt nem orron, szájon át kell lélegezni, és ha fölnéz, látja a holdat éppenséggel. Látja, hogy csaknem kövér kerekre hízott. Nagypám, Gold Sámuel járt ott, abban a sárgálló semmi aranylásban. Két billegő fej a kútkarimán, tökök. Az egyik fej a nyomozóé, a másik azé a rendőré, aki föl-fölnyögve tartja a derekára csavart kötelet, és mert a kút minden szisszenést fölerősít, lehallatszik a fortyogó bazmegelése is. Otthonosság, ez a szó jut most hirtelen az eszébe, hogy itt, ezen a helyen érzi magát így,

hogy sehol másutt. Majdnem azt mondta, azt kiáltotta föl, hadd maradjak egy kicsit. Majdnem. Egy-két órával ezelőtt itt egy kislány ült a félvízben, egyik arcfelét széthorzsolta, azt még könnyen húzták föl. És közben fölvehette az ülő tartást. Eléggé valószerűtlen. Nem arccal előre lökték bele, akkor nem ült volna. Azt vitték föl elsőnek. Arany kezében csáklya. Használja is többször. Lekapar vele, belefogat a mocsokba, mintha egy kondérban kavarná a marhahúst, hiába. A vállá nekiütődik egy kiálló téglának, nagyon fáj. Engedjetez lentebb! Nem lehet. Lentebb! Még! Tovább nem. A tőkég ért a mocsok. Kapart a csáklával, valami akad, nem nehéz, de van, megvan. Fölhúzza, nyúl érte, kitapogatja, megfogja.

Nem idegen.

Hogy itt van, nem idegen.

Otthon, nem otthon, de nem idegen. Harmadjára mondja magában, nem akarja többször, visszhangzik úgyszólván. Fölhúzzák, tíz perc kell hozzá. Odafent a pesti nyomozónak odaadja a lánycipőt.

Jobblábas.

– Ez most mire volt jó?

– Bűnjel, nem?

– Bolond maga.

– Adja vissza!

– Még mit nem.

Arany elszívott volna egy cigarettát, tartotta a visszkapott cipőt, nesze, bazmeg, vedd fel, ha annyira kell, húzd magadra, kicsöpögött belőle a rohadás leve, a nyomozó a szájába dugta a hengert, tüzet adott. Tiszta, de legalább kilencvenszázalékos alkohollal mosta a kezét. A Molotov-koktél lelke. Csípte a körömágyat. Az egyik autó indult, visszament Pestre, dudált. Kettő maradt, két autó. A másik is indul mindjárt, a helyiek meg a szolnokiak biztositják a helyszínt, reggel jönnek vissza a pestiek. Odszólta a mélységes apátiába süllyedt, ilyesmit még nem látott sofőrjének, Imre, várjon. Mire, doktor elvtárs, mire? Rám, bazmeg. Aztán a ház felé indult. Elköpte a cigarettát. Mit csinál?

– Ez bűnügyi színhely, elvtárs.

Na hiszen. Maguk már mindent összetapostak, azt is összetaposták, amit összetapostak.

Akkor meg?!

Nem nyikorgott az ajtó, lábbal maga elé húzott egy széket, megült a konyhában, mint egy gazdag vendég. *Pihenek, ha kérdeznéd. Ne kérdezzed, édesem. Ne kérdezd, hol jártam, miféle báli tarkaságban, miféle égi mulatságban.* Kávézacc az éj, cikóriás doboz eldőlvé. Barna cukor. Orosz konzervdoboz, három, és csak mosatlanok. Az összes tányér, az összes pohár, kanál és villa mosatlan. Ragadnak. Minden ragad. Az asztal ragad. Kitépett hajkóc az asztalhoz ragadva. A megmenekült Kipter Adél haja. Egy-két vércsöpp. A legyek fölledtek. Az egyik tesz egy kört, ugyanoda visszazáll. A konyhaablakból a tornácra látott, ahol többen álltak még mindig. A szobában deszkára dobáltak rongyokat, azon aludtak a nők. A kisbabát elvitték, a kisfiút elvitték. A két ablaknak nem volt üvege, kátránypapírral fedték őket. A lámpával látott két gyerekjátékot, babát, macit, és látott könyveket. Ki olvasott ezek közül? Rejtő Jenő. *A csapos mesélte, milyen szép kés van bennem. Egy darab húszcentis kagylóritkaság.* Áldotta az eszét, hogy magával hozta a rumos üveget. Leült a konyhában, meghúzta. Egy deci egyszerre, még egy deci másodjára. Még mindig maradt. Fázott az átázott lába. Nézte a fal repedését, követte az útját. Egyszer már volt az, hogy nem. Olyan nem volt, amibe belegyűlt az összes idő, a volt, a van és a lesz is, ez is ilyen. Ez egy második nem. Vagy annak a

folytatása, nem tudja. Nincs, amit ne képzelhetne el, és már el is képzelt. Nincs olyan, hogy elképzelhetetlen, fölfoghatatlan, akármilyen kitalált. Aki így lát, szörnyeteg lesz maga is. Nem beteg, nem áldozat, hanem egyszerűen szörnyeteg. Megitta a harmadik adagot. Az üveget a zsebébe csúsztatta. Föllált, nézte a repedést a falon, akár egy férfiarc profilja.

Én vagyok, mi?

Menjenek az őrre, mondta a sofőrnek, a két nő, anya és lánya ott voltak, a babát bevitték a kórházba.

Előbb az anya cellájába ment be, Borbálánál csak nagyon rövid ideig maradt. Aztán a lányhoz nyitott be. Mind a kettőtől ugyanazt kérdezte, ha jól hiszi.

– Mit mondott? – kérdezte Tordasi, amikor az anyától jött ki. Mellette állt egy pesti rendőr elvtárs.

– Nem tudom. Semmit.

Aztán ment be a fiatalabb nőhöz, Piroshoz. Bemegy, kimegy, bemegy, kimegy. Nem mondta nekik, nem mondta senkinek, hogy ismerte a Pirost, a szeme elé került a városban, föltűnt neki, felfigyelt rá, találkozott többször, az a lány talán meg is szólította. Beszéltek. Olyan, már akkor is halálos szavak. Amikor kijött, megint megkérdezték.

– Mit mondott?

A doktor hallgatott, olyanná vált az arca, mintha valaki kapaszkodott volna bele, tíz láthatatlan köröm váj bele, húzza lefelé. Mit mondott. Mit mondott. Nyomban bement Tordasi irodájába, és a szekrényből, csak mert tudta, hogy a kapitány elvtárs ott tartja, máshol az nem lehet, a nyakánál foga kiemelte a konyakos üveget, foggal húzta a dugót, pohár nélkül ivott. Csak ezután nézett föl.

Erna is ott ült. Kér?

Erna némán bólintott, mutatta, üvegből is jó lesz. Arany odaadta az üveget. Erna néni, mondta. Kisarany, szólt a másik, jól behúzott a konyakba, épp nyílt az ajtó.

– Mit mondott? – kérdezte Tordasi, jött utána, kutya volt.

– Semmit.

– Valamit csak... – Tordasit csaknem szétvetette a tehetetlen düh. – De legalább vége ennek az egésznek. Holnap már lincseltek volna.

– Tordasi elvtárs – Arany ezt nyugtatónan mondta.

– Nekem annyi? – Tordasi a fejét fogta.

– Miért lenne magának annyi?

– Egy ilyen ügy.

– Milyen ügy? Hány éves volt az első, a Komáromi lány?

– Tizenegy. Doktor úr. Tényleg nem mondott semmit?

– Nem tudom. Még egyszer be kell mennem.

Arany Ármin toporgott. Fogta a fejét, föl akart ébredni. Mindjárt szétveti valami erő. Üvöltöttek? Nem baj, ha üvöltöttek? Úgy néztek rá, olyan ijedten, mintha ő lenne a gyilkos. Nem értik? Amióta kijöttem a lágerből, nem üvöltöttem. Boncoltam, plasztikáztam, latint magoltam, basztam, nem üvöltöttem. Most se fogok. Nem üvöltök. Csöndben maradok. Be kell mennem hozzá.

– Miért?

– Be kell mennem, kész. Nem vitatkozom.

És újra elhúzta a csattogó riglit. Nem hallgatóztak, csak mozdulatlan lett mindenki. Erna úgy vette a levegőt, mintha fájna neki. Soha nem volt még ilyen csönd ebben az épületben,

soha. Amikor kijött, a folyosóról egyenesen Tordasi szobájába fordult, az asztalra rakta a színét vesztett, barna láncipőt. Még mindig csöpögött belőle valami lé, folt lett alatta. Erna kikerekedett szemmel bámulta.

– Elfelejtette levenni róla.

– Ezt mondta?

– Ezt.

– Miért fontos?

Eléggé eszelősen magyarázta, végül már csak Ernának, mert az legalább bólogatott, de Tordasi csak bámult, mint a barom.

– Elfelejtette levenni a tizenegy éves Komáromi Mária lábáról. Nem fontos. Vagy nem úgy. Azért. Csak ő volt dühös, a Piros. Egy ilyen cipő. El lehet adni ezt is, nem? Érti, Tordasi? A második párat, a második áldozatról, már levette. Hoppál Piroska, így hívták a másodikat, ugye?

– Így. Attól elvett kétszáz forintot is. Annyi volt a lánynál. Sok. A szülők mondták.

– Igen, azt állították – szólt közbe Erna. Bólogatott Tordasira, igen, ezt mondták. Hát ő pontosan leírta. Iktatta a vallomást.

– Figyelte itt valaki a cipőket? – kérdezte Arany.

Tordasi még mindig hallgatott, vörös volt a szeme. Tudott sírni a barom, Erna nem gondolta volna.

– Nem – mondta aztán a rendőrkapitány. – A cipőket nem figyeltük. A kétszáz forint meg nem olyan kirívóan sok. Könnyen túl lehet adni rajta.

Arany aztán azt mondta a sofőrnek, nem autóznak vissza Pestre, Szolnokra se. Ernára mutatott, nála alszunk. Gált úgyse zavarja. Már berregett is a motor, Erna magára csapta az ajtót. Tordasi úgy nézett utánuk, mint akit elárultak. Valóban nem zavarták Gált. A tanár pillanatok alatt házigazdává vált, esznek? Ja hogy... igen. Hát persze hogy nem. Ezek után! Mit hozzak akkor? Bort. A sofőr inkább pálinkát kért. Szóda van?

– Mosdasson le, Erna néni!

Levett magáról mindent, anyaszült meztelen volt. Arany beleállt a nagylavóba, forró volt a víz, égette a talpát, meg kellett szoknia. Rátámaszkodott a sparhelt fogantyújára. Egészen meztelen volt, előre lógott a fasza, a heréi a combjait verdesték. A sparhelt lapján sistergett a szétcsapkodott víz. Erna ronggyal dörzsölte végig. Többször beszappanozta, többször ledörzsölte. Közben itatta borral. Na még egy korty. Ahogy a gyerekbe töltjük a tejet. Gál nézte őket. A sofőr is, eltátotta a száját.

– Arany elvtárs – suttogetta.

Csobogott a víz.

– Csak akkor nem érzi a szagát, Imre, ha elfelejti.

– Jó, akkor elfelejtem.

– Nehéz lesz.

– Tudom.

– Mi van a fiaimmal, Kisarany? Doktor úr – Erna tolakodott és kérdezett közbe, mert a börtönnél azt mondták neki, azt köpték az arcába, hogy nincsenek ott, elvitték őket. Hová? Nem mondták meg, hová.

– Majd holnap – szólt Ármin. Rengeteget ivott aznap, egyre józanabb lett. Az igazi szörnyet nem lehet leitatni. Akkor mit lehet vele tenni. Semmit. Várni kell, hogy józanul legyen részeg, *ne kérdezzed, hol jártam, miféle bálban*. Arra kell várni, hogy ne gondoljon magára. Saját magát, becses személyét kell elfelejtenie, és az a legnehezebb.

Erna nem és nem tágított.

– Most mondd meg. A nőknek is beszélsz róluk? A feleségeiknek?

– Beszélek, persze.

– Akkor nekem is. De nézz rám, úgy mondd!

– Jól vannak.

– Biztos? Ha hazudsz, Kisarany, én megöllek. Az életedet mentettem, amikor visszajöttél ide. Kisarany húzta a nadrágját, vette a trikót, ivott, majdnem lefordult a székről.

– Kitéröm még a nyakam, bassza meg. Tudom, Erna néni. Megmentett egy bálozt a csőcseléktől. Nem, egyáltalán nem biztos, hogy jól vannak.

– Jaj, istenem, akkor mi a biztos?

– Még mindig élnek – mondta Ármin, a pohár után nyúlt, finom. Milyen nagyon finom.

Reggel Arany értesítette Tordasit, a sofőrjét és Ernát, induljanak. Nem tűrt ellentmondást, de szórakozott volt, nem is másnapos, még részeg. Türelmetlenkedhetett volna. Csak elszívta a cigarettát, és megvárta, míg a sofőr beleönti a rendőrségi benzint az ő kocsijukba.

– Hová?

– Az oroszokhoz.

– Nem. Oda nem lehet, elvtárs – Tordasi önkéntelenül hátralépett.

– Tudom. Nekünk lehet.

– Senkinek, nem érti?! – Tordasi nyüszített, tudta, hogy nem állíthatja meg a bolondot. A sofőr nem értette, mi a riadalom oka, csak a veszélyt érzékelte, abban meg mindig része volt. Oroszok. Na és? Testvéri nép, nem mondjuk, hogy kurva maty. Erna inkább kíváncsi lett. Úgyse járt még ott, pont ő, az oroszoknál, a hírhedt Cégény-tanyán. Hát most akkor eljött a pillanat.

– Kimegyünk.

Tordasi remegett. A tanya előtti úton meg is állították őket, államvédelem. Arany kiszállt, tanácskozott velük, még a fegyvert is ráfogták, Arany nyugodt maradt. Aztán visszaült a kocsiba, hajts, mondta a sofőrnek, gyorsan. Gyorsabban, Imre.

– Ne haragudjon, doktor elvtárs, én magával soha – mondta a sofőr.

– Kuss, Imre.

– Akkor se, ha felakasztanak.

Az oroszoknál csak ő szállt ki a kocsiból. Ketten fogták rá a puskát, félmegtelen, horpadt mellű gyerekek, ijedtek voltak, beszartak és ordítottak, ő oroszul visszakiabált. Az ilyen könnyebben lő. Nyet, nyet, sztoj! Kurva maty, csilovek! Egyszer csak csönd lett. Fújt a szél. Csönd lett, a boldog bálozók megálltak, egyfelé figyeltek, a pezsgős poharakban verset írt a buborék, a forgás abbamaradt, Ármin leeresztette a kezét. A kurvák faszát, tényleg. Bement a tanyára, eltűnt a frissen megmeszelt házban. Ordítottak bent is, kihallatszott. Tyíha! Amikor jött vissza, a zsebében kotorászott. Aztán beült a kocsiba, és hátradobott valamit, Tordasi úgy megijedt, hogy ordított, Erna is sikoltott. A rendőrkapitány ölében egy kék kislánycipő volt.

– Égessék el – mondta Arany Tordasinak –, a másikkal együtt.

Aztán kiautóztak a Tisza-gátra. Zsigmond ott várta őket. Tibi bácsi emlékműve szépen fölöltözve, várta őket, integetett.

Tibi bácsi, mint madárijesztő, zörgött a szélben.

Zsigmond büszke volt arra, hogy az édesapja ilyen mutatós alanya lett a tájnak. Jól néz ki, valóban. Varjat ugyan nem kerget, sem seregélyt, de olyan a töltés oldalában, mint egy emlékmű, és az is. A szobrok ledőlnek, ledöntik őket, elfogynak, de Tibi bácsi mindig lesz. Amit elfúj róla az egyik szél, visszahordja rá a másik. Amit leold róla az egyik eső,

visszacsepegteti a másik. Amit a fagy leeszik róla, ráhányja a másik. A szekeresek is megnézték. Idejöttek, körbetáncolták. Ugrabugra ordítózás volt. Hőbörgés és handabanda. Tibi bácsi örült nekik.

Zsigmond beszámolót tartott, hogyan zajlott az életmentés, amiért ő nem kér kitüntetéset, nehogy azt gondolja bárki. Senki. Furcsa, hogy Tordasi nem kereste, de mondjuk, a fasznak hiányzik Tordasi.

Minden olyan különleges, mert mindent áthat a természetesség közvetlensége. Esetlen, ezt is lehet mondani. Ezek a szörnyű gyilkosságok olyan esetlenül lettek végrehajtva, olyan átlátszó módon, ahogy csak az ostobák ölnek.

Buták öltek kisbutákat.

Bál.

Arany Ármin másféle, az emberi élet ellen elkövetett cselekmények tanúja volt. Ez lepte meg. Amíg korábban vagy a mostani életének gyakorlatában a kegyetlenség természetessége és magától értetődése volt nyilvánvaló, most a kegyetlenség sutasága töltötte el, nem tud jobbat mondani, ámulattal. Csodálatának tárgya ez lett.

Az események utolsó szakaszában, nyár közepére már tényleg föl akart robbanni a város. Ha valaki gyereklény, egy kislány vagy egy kisfiú elkészült otthonról úgy, hogy nem szólt, minimum fölpofozták, a seggét verték. Ordítottak vele.

– Isten vagyok, fölfogjátok, komáim?

Adélra ő vigyázott, Zsigmond, védőangyala lett ő, és ezt nem tudta senki emberfia, se a szomorú Jolán, sem Adél, akinek nőszaga lett, reszelt alma, cukorral szórod, már barnul is, szagold csak meg. Hány éves volt az Adél? Tizenhat? Eléggé nagylány, szép mellei voltak, almák, nőszaga lett. Az volt, nagylány, aki tud vigyázni magára, elvileg, de tűnt el idős lány is azért. Hát akkor az buta, hogy a piczába vigyázott?! Adélnál idősebb lány is volt a kútban, nem?

– Tizenhét éves volt. Egy Irén – gondolt utána Arany.

Látta Zsigmond, hogy a csarnok alatt megáll Adél azzal a Pirossal, szóba elegyednek.

– Adott neki egy könyvet. Rosszul mondom – Zsigmond gondolkodott. – Csak megmutatta.

– Milyen könyvet?

– Nem tudom. Én még nem olvastam egy könyvet se, de tudom, milyen az. Ha iskolába engednek! De nem engedtek a gecik. Egy könyv. Megmutatta az a Piros, és közben mondott ezt, azt. Magyarázott. Adél meg bólogatott, mint aki árva lesz, hogy akkora a világ, olyan nagy, ő meg csak itt ágaskodik.

Arany közelebb hajolt.

– Mi az, hogy árva lesz?

– Elmennek otthonról.

– És?

– És ment vele.

– A könyv miatt?

– Nem tudom, talán a könyv miatt. Olyanok voltak, úgy néztek ki, mint a szívbéli barátnők. Mint akik régen ismerik egymást. És én tudtam, hogy nem ismerhetik régen egymást, mert

még nem láttam őket együtt semmilyen módon, piacon, boltban vagy árokparton. Én ismerem ezt a Pirost, már kergettem is, hogy szétverjem a hátán a botot. Kígyó volt, azt hiszem. De hogy ilyen kígyó, azt nem gondoltam volna. Nem is kígyó az ilyen.

Elmentek a házig, a kapuban Adél megállt, kifejezetten szépséges volt az ég, ilyeneket szoktak festeni, nyugat felé felgyulladt. Égett a naplemente, égtek a felhők, lángok nyaldosták őket, a hasuk hosszan, vörösen izzott. Bál volt. Ott, a ház kertjében olyan gaz volt, hogy mindent beborított, megevett, onnan szállt föl az est és a sötét, abból a gazból, ami Zsigmondot ellepte volna, ha belegázol. Adél meg a Piros bementek a kapun, aztán a tornácon át a házba léptek. Ment utánuk ő is, esteledett. Gyertyát gyújtottak, kettőt. Adél meg olvasta azt a könyvet. Nevetett azon, amit olvasott, rém jól mulatott rajta. Borbála nem is volt ott. Babát, gyereket nem látott Zsigmond. De néha Adél egyedül maradt. Amikor egyszer Piros visszajött, zsinag volt a kezében. Adél nevetett. Zsinag volt a kezében. Nevetett a történeten. Zsinag volt Pirosnál. Hurkolta. Adél fehér nyakába vetette. Húzta. Rászorult a nyakra a köté. A könyv leesett a konyhaasztal mellé. Adél sikoltott. Nem sikoltott. Nem tudott. Tátozott. Hang nem jött ki a torkán. Zsigmond a házba rontott. A konyhába rontottam. Én nem tudtam, mit kell csinálni. Ő nem tudott mit csinálni. Zsigmond most is ordított, bömbölt, ömlöttek a könnyei. Meg kellett volna ölnie azt a rohadék dögöt, agyon kellett volna vernie, de ő nem tette, csak ordított az ajtóban, és hallotta, hogy fölsír a csecsemő vagy kisgyerek, sikoltott Adél is, mert végre tudott, és megütötte a könyökével Pirost, az arcába könyökölt, birkóztak, rángatták egymást, Zsigmond meg csak üvöltött, és amikor Adél kiszabadult, Zsigmond megragadta a kezét, és üvöltve húzta a rendőrségig.

Rugdosta az ajtót, dörömbölt, üvöltött.

Rejtő Jenőt olvasott Adél, Fülüg Jimmy.

Zsigmond nem üvöltözött.

Senki sem hallott semmit, egyetlen szomszéd se, alaposan kikérdezték őket. Ha Zsigmond üvölt, az nagyon hangos. Olyan, mint a bolond duda. Nem üvöltött Zsigmond, az más volt. Vagy bent volt, Zsigmond ráncos kis lényének mélyében hangzott, ami hangozhatott.

ISKY ANDRÁS

A NYOLCVANAS ÉVEK

megfogta fagyott kezeimet
két sebes csont mondtam
semmi élet nincs bennük
nem tartozol nekem semmivel

nem emlékszem hol tuszkoltak fel
a vonatra és arra sem hogyan
kerültünk egymás mellé

olcsó pálinka és romlott darált
hús szaga áradt belőlem
a gyors fagyhalálban bíztam amikor
végre elbúcsúztam gyanútlan
szeretteimtől

nem szabad idő előtt meghalnod
válaszolta a lány és finoman becsúsztotta
a szederjes csonkokat a két melle közé
majd összehúzta rajtunk a vastag
vatelinkabátot és magához szorított

így fogunk élni mostantól mondta

éjszakai szerelvények rianása
a folyosókon vakító porhó
körozzel megkapart jégvirágok –
ide születnek kétvérű gyermekeink

de valaki ránk hívta a rendőrséget
Urtaji-nál szállhattak fel sehogyan sem
sikerült megállapítanunk hányan voltak

nem hagytuk magunkat –
akkorra már dermedt lábaim
meztelen lábai mellett melegedtek
a báránybundás női csizmákban

Tjändäreinél frissen borotvált újoncok
két oldalról lőttek ránk érezni lehetett
hogyan megtévesztették őket reszkettek
a félelemtől legszívesebben átálltak
volna mind a mi oldalunkra

hóálcaik messzire csattogtak a szélben

leghamarabb március idusán indulhatnak
oszlásnak

a nyomkövetők fényénél pillantottam meg
először szép arcát a különleges rajzolatú
vágásokkal

évek telhettek el legutolsó sírása óta

akkor már közel jártunk a cernavodai
vashídhoz a vonat zakatolását teljesen
elnyomta az űrszelvény jellegzetes
űvöltése a jégszilánkos viharban

a hídra ért a bezúzott ablakú
vagon restaurant is amikor
meghúztuk a vészféket és kiugrottunk
a ködpárás Duna felett gomolygó
éjszakába

